

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 fr. per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Professor Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Bij het in werking treden van het Beneluxverdrag aangaande uitlevering en rechtshulp in strafzaken

In het Staatsblad van 24 oktober 1967 verscheen de wet houdende goedkeuring van het Beneluxverdrag van 1962 aangaande de uitlevering en de rechtshulp in strafzaken. ⁽¹⁾ Overeenkomstig de voorschriften van art. 49 par. 2 zal deze overeenkomst, samen met het eraan verbonden protocol betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor ambtenaren die optreden op het grondgebied van een andere Partij, in werking treden op 11 december 1967, i.e. twee maanden nadat de laatste akte van bekrachtiging, deze van Nederland, bij de Belgische regering werd neergelegd. ⁽²⁾

Een eerste belangrijke etappe in de richting van de collectieve of eenvormige Benelux samenwerking tot bestrijding van de groeiende internationale criminaliteit wordt dus tot een goed einde gebracht. Het was meteen ook de moeilijkste, hoewel het hier slechts de regeling van de meest klassieke en aanvaarde vormen van strafrechtshulp betreft. De eerste verdragen die de uitlevering en de zgn. kleine rechtshulp van ons land regelen met Luxemburg en Nederland dateren inderdaad respectievelijk van 1877 en 1843. Sedertdien heeft zich tussen de drie landen een soliede praktijk ontwikkeld, gekenmerkt door uniformiteit in geest en uitwerking. Het samenbrengen van deze bilaterale statenpraktijk in een multilaterale Beneluxtekst kan dan ook geen onoverkoombare bezwaren meebrengen. De overblijvende ontwerpen inzake internationaal strafrecht vertonen meer vergaande innovaties en zullen in dit opzicht alleen op een afwachtende houding kunnen stuiten. ⁽³⁾ Wat deze eerste verwezenlijking betreft, tenslotte bijna slechts een synthese van de bestaande toestand of van algemeen erkende vernieuwingen, lag de moeilijkheid op een ander vlak. Bij het inkijken van het Staatsblad alleen reeds, kan men vaststellen dat er sedert de ondertekening te Brussel op 27 juni 1962, meer dan 5 jaar verlopen zijn vóór er sprake was van van krachtwording. Tussen de parlementaire goedkeuring in België en die in Nederland, ligt ook meer dan 3 jaar. Dit is eens te meer een bewijs van de relatieve aandacht van de parlementen voor dergelijke ontwerpen zonder primair politieke, sociale of economische inslag.

Nog duidelijker komt deze publikatie als een overwinning voor wanneer men de historiek van het ontwerp nagaat. Van bij haar oprichting in 1948 nam de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie tot eenmaking van het Recht ⁽⁴⁾ het onderwerp uitlevering op haar pro-

gramma. Bijna twintig jaar! Zo de werkzaamheden enigszins met opzet vertraagd werden teneinde de ontwikkeling af te wachten van de werkzaamheden in de Raad Van Europa, waar in 6 jaar tijd een Europees uitleveringsverdrag en in minder dan 8 jaar een conventie betreffende de kleine rechtshulp uitgewerkt werden ⁽⁵⁾, mag 1954 reeds als eindjaar voor de werkzaamheden van de Commissie beschouwd worden. Drie ontwerpen, alleen verschillend wat betreft de uitleveringen van de politieke misdadigers (cfr. infra), werden an de regeringen voorgelegd. Deze ministeriële keuze, de behandeling in de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad ⁽⁶⁾, de uiteindelijke goedkeuring der drie regeringen (1962) en de respectieve bekrachtigingen namen 13 jaar in beslag. Doch samen met de de steeds hechterere samenwerking der Beneluxlanden op andere terreinen, stuwt het uiteindelijk succesvol beëindigen van de procedure van deze « test-case » in strafzaken in de richting van een groter vertrouwen in en een grotere aandacht voor de werkzaamheden van de groep der uitmuntende juristen, leden van de Studiecommissie.

In deze korte studie nemen wij ons voor de inhoud van het verdrag bondig uiteen te zetten. Speciaal zal aandacht besteed worden aan de afwijking van het klassieke uitleveringssysteem, zoals dit voorzien is door de wet van 15 maar 1874 en aanvullingen ⁽⁷⁾ en door de reeks van bilaterale uitleveringsverdragen door ons land gesloten ⁽⁸⁾.

Feiten waarvoor uitlevering mogelijk is :

Resoluut wordt gebroken met de limitatieve opsomming van de misdrijven die aanleiding tot uitlevering kunnen geven. In de plaats daarvan zal men nu gaan uitleveren voor elk feit strafbaar gesteld, zowel in het verzoekend als in het aangezochte land, met een vrijheidsberovende straf of maatregel met een maximum dat gelijk is aan of hoger ligt dan 6 maanden. Wanneer de vraag gesteund is op een reeds opgelegde straf of maatregel wordt een minimumduur van drie maanden vereist ⁽⁹⁾. De idee van een algemene bepaling voor het vaststellen van de uitleveringsdelicten, zo niet nieuw in internationaal strafrecht ⁽¹⁰⁾, verschijnt voor de eerste maal in de Belgische praktijk. Deze gelukkige oplossing stelt een einde aan de verwickelingen meegebracht door de te trage en te late aanpassingen van de enumeratieve lijsten opgenomen in

de eerste uitleveringsverdragen van ons land met Nederland en Luxemburg, zodanig dat de driehoeksbetrekkingen inzake uitlevering niet alleen geregeld waren in drie bilaterale overeenkomsten, maar tevens in zeven additionele verklaringen ⁽¹¹⁾. Tegelijkertijd, gezien de voorwaarde van dubbele incriminatie blijft voortbestaan, laat dit systeem toe het steeds moeilijke probleem van de identiteit van de qualificaties te omzeilen. Het is een in abstracto beoordeling van het al of niet en in hoeverre strafbaar zijn van de feiten onder welke qualificatie ook ⁽¹²⁾. De regel der dubbele incriminatie blijft dus als één van de basisprincipes behouden.

Men kan een aangezochte staat moeilijk verplichten deze rechtshulp te verlenen bij de vervolging van een feit, dat door hem buiten de kring van zijn strafnormen gehouden wordt. Een correctief ware wel wenselijk geweest in verband met de gedwongen afwezigheid van een corresponderende incriminatie gezien de verschillende economische structuur of geografische gesteldheid van één der betrokken landen ⁽¹³⁾. Een andere innovatie betreft de gelijkschakeling van vrijheidsberovende straffen opgelegd bij vonnis van de strafrechter. (art. 47) ⁽¹⁴⁾. Samen met de uiterst lage minimumgrens, betekent dit een ernstige vernauwing van het domein van inbreuken waarvoor geen uitlevering moet gevreesd worden.

Feiten niet voor uitlevering vatbaar :

Het verdrag blijft drie klassieke groepen of van veroordeelde of verdachte personen onttrekken aan de greep van een andere contracterende Partij: de politieke en fiscale delicten geven geen aanleiding tot uitlevering, terwijl ook nationale onderdanen aan de werkingssfeer van het verdrag onttrokken worden. Wat de fiscale inbreuken betreft, heeft men een gunstige en tegelijk positieve oplossing gevonden: uitlevering wordt niet uitgesloten daar de regeringen onderling kunnen beslissen, door een aanvullende overeenkomst, een bepaald fiscaal delict of een groep delicten aan de bepalingen van het Verdrag te onderwerpen (art. 4) en, zoals de Memoire van Toelichting het zelf specificeert:

« De wenselijkheid dergelijke overeenkomsten te sluiten zal zich vooral voordoen wanneer de wetgevingen van de drie landen op een bepaald terrein voldoende aan elkaar zijn aangepast » ⁽¹⁵⁾.

Even kortdaat als voordien blijft de weigering tot uitlevering voor politieke delicten. Dit is te betreuren, vooral op het vlak van de buitenlandse betrekkingen der Beneluxlanden, waar consultatie en zelfs samenwerking meer en meer op het voorplan treden en waar een grote belangenidentiteit bestaat. In 1950 reeds pogde de Commissie het roer om te werpen en legde drie projecten aan de beoordeling van de Ministers van Justitie voor. Eén voorzag in de louter juridische oplossing door alle politieke delicten voor uitlevering vatbaar te maken; een laatste ontwerp hield het bij de klassieke weigering; terwijl de o.i. aanvaardbare tussenoplossing de uitlevering uitsloot voor inbreuken tegen de inwendige veiligheid van een Partner, maar door regeringsbeslissing, na voorafgaande vastlegging van het politieke karakter door de rechterlijke autoriteit, toeliet voor inbreuken tegen uitwendige veiligheid, dit omdat

« De Commissie heeft niet uit het oog willen verliezen dat uit het oogpunt der uitwendige veiligheid, behoudens de uitzonderingen ter beoordeling van de regering, de drie landen wat de nationale verdediging betreft in omstandigheden verkeren, die een onontkoombare solidariteit met zich brengt.

Anders ligt het met het vraagstuk van de inwendige veiligheid van de Staat, dat wordt bepaald door meningen, verlangens en zelfs stromingen, die weer anders zijn in

elke staat naar gelang van de bijzonderheden zijner geschiedenis. » ⁽¹⁶⁾

Het bleef echter bij de traditionele visie omdat

« Il est délicat d'admettre que le soin de déceler les éléments des infractions politiques appartienne au pouvoir judiciaire. Si cette interprétation peut, dans certains cas, être l'œuvre d'une collaboration judiciaire et gouvernementale, il n'en est pas moins vrai que l'intervention du gouvernement doit être prépondérante et ne peut être subordonnée à une décision préalable de l'autorité judiciaire. Il peut même être utile que dans certains cas l'intervention du Gouvernement soit antérieure à celle des autorités judiciaires », ⁽¹⁷⁾

Ook nationale onderdanen vallen buiten het verdrag (art. 5 par. 1), daar waar het Europees uitleveringsverdrag aan de Partijen alleen de mogelijkheid geeft hun uitlevering te weigeren, wat gelijk staat met een principieel nietdoen van de klassieke uitsluitingsclausule ⁽¹⁸⁾.

De Nederlandse Minister van Justitie verantwoordde het verzet tegen innovatie op dit gebied met argumenten van:

— publiekrechtelijke aard: de noodzakelijkheid van een grondwetsherziening in België, waar art. 8 het principe van de natuurlijke rechter huldigt, en de omvang van de parlementaire goedkeuringsprocedure in Nederland waar een twee derde meerderheid vereist zou zijn gezien het verdrag afwijkt van de grondwettelijke bepaling (art 4 lid 2) waarbij uitlevering tot vreemdelingen beperkt blijft. (art. 63 Ned. Gw.)

— praktische aard: het beperkt maatschappelijk belang gezien de weinig voorkomende gevallen afgewogen tegen de zojuist vermelde moeilijkheden.

— juridische aard: het belang van de sociale herklassering die meer kans op succes zal hebben binnen het vertrouwde milieu van de delinquent. ⁽¹⁹⁾

Doch, in een geïntegreerd geheel als dat van de Benelux-landen verdient o.i. de idee wat meer aandacht. Dat wij vertrouwen mogen hebben in de rechtvaardige, objectieve en geciviliseerde behandeling van onze onderdanen voor het Nederlandse of Luxemburgse gerecht is onbetwistbaar.

Is het dan niet te verkiezen alle mogelijke oplossingen van wederzijdse hulp in de keuze op te nemen? Is de *judez loci delicti* niet steeds het best geplaatst om het feit te beoordelen? Voor het toemeten van de meest nuttige straf of herclasseringsmaatregelen, voor de uitboeting daar waar het beste resultaat kan verwacht worden staan binnenkort immers de andere Beneluxovereenkomsten ter beschikking ⁽²⁰⁾. Waarom geen uitlevering van onderdanen die het centrum van hun sociale of economische activiteit in een ander Beneluxland hebben (familie, werkgelegenheid, enz.).

Op te merken valt dat militaire delicten aanleiding geven tot uitlevering, dit in het licht van de bondgenootschapsbanden tussen de drie landen. ⁽²¹⁾

Procedureproblemen :

De belangrijkste bekommernis blijkt duidelijk de versnelling van de procedures te zijn geweest. Het verzoek tot uitlevering gaat met de nodige stukken van de Minister van Justitie naar diens collega zonder interventie van de Minister van Buitenlandse Zaken en van de diplomatieke gezant (art. 11). De hechte betrekkingen tussen de gerechtelijke autoriteiten van de drie landen laten de uitschakeling van dat remmend en tijdrovend doorsturen toe, daar hier zich geen problemen voor het garanderen van de authenticiteit van aanvraag en ermee gepaard gaande stukken stellen. Daarbij voorziet artikel 15 dat, in geval van spoed, de voorlopige aanhouding gevraagd kan worden en dit door de rechterlijke autoriteiten, hetzij rechtstreeks, hetzij

langs Interpol, een snel en doelmatig werkende apparaat. De regularisatie van de uitleveringsaanvraag moet wel binnen de achttien dagen volgen (art. 15, par. 5). Daaraan gekoppeld is de zgn. verkorte procedure, die, hoewel in de praktijk sedert 1868 aanvaard (²²), in de meeste uitleveringsverdragen — ook in het Europese Verdrag van 1957 — niet opgenomen is. De rechterlijke autoriteiten kunnen om de onmiddellijke uitlevering verzoeken. Deze is alleen mogelijk mits de uitdrukkelijke toestemming van de betrokken persoon en de ambtenaar van het openbaar ministerie van het aangezochte land (art. 19 par. 1 en 2).

Deze akkoorden zijn uiterst belangrijk daar in beide gevallen van de regel afwijkende gevolgen kunnen resulteren: de uitgeleverde doet afstand van het specialiteitsbeginsel en aanvaardt vervolging voor alle feiten waarvoor het aanzoekend land bevoegd kan zijn (²³); het openbaar ministerie van zijn kant moet bv. nagaan of het geen eigen onderdaan betreft, of er geen verjaring is, enz... Zo de uitlevering niet binnen de vijf dagen geschiedt, zal om de toepassing van de gewone procedure kunnen verzocht worden (art. 19, par. 3).

Nieuw is tenslotte de *tijdelijke uitlevering* van een veroordeelde die in het aangezochte land een straf ondergaat (art. 18, par. 2) (²⁴).

Andere bepalingen:

Verder houdt het verdrag klassieke bepalingen in, in verband met de *locus delicti*, het *non bis in idem*, de verjaring, de doodstraf, de over te leggen stukken, de aanvullende inlichtingen, de verderlevering aan een derde mogendheid, de samenloop van verzoeken, de eigenlijke procedure van uitlevering, de transit-uitlevering en de overdracht van voorwerpen.

Het tweede hoofdstuk van het verdrag is gewijd aan de kleine rechtshulp in strafzaken. In tegenstelling met de meeste bilaterale uitleveringsverdragen werd hier een meer volledige aandacht besteed aan vormen van rechtshulp, waarvan het nuttigheidscoëfficiënt aanzienlijk hoger zal liggen. Uitlevering is uiterst zeldzaam tussen de drie landen (²⁵). Wat de bepalingen van dit hoofdstuk betreft:

«Nu ligt het wel voor de hand dat het verdrag op dit gebied dagelijks toepassing zal vinden. De rechterlijke autoriteiten, de leden van de gerechtelijke politie, allen die betrokken zijn bij het opsporen en vervolgen van misdaden en misdadigers, weten voldoende wat al hindernissen zij kunnen ontmoeten, wanneer het onderzoek ook buiten de grenzen moet worden verricht. Het bestaan van dergelijke hindernissen is in deze tijd niet meer te aanvaarden. Daarom voorziet het verdrag in belangrijke bepalingen die de uitvoering van de rogatoire commissies in de andere Beneluxlanden vergemakkelijken». (²⁶)

Met uitzondering van verzoeken in verband met politieke misdrijven of feiten waarop het *non bis in idem* kan toegepast worden of van verzoeken waarvan de uitvoering een gevaar inluidt voor de veiligheid, de openbare orde of andere wezenlijke staatsbelangen (art. 22, par. 2), zullen de drie landen elkaar de ruimst mogelijke medewerking verlenen aan de behandeling van feiten die onder de strafrechtelijke bevoegdheid van de aanvragende Partij vallen. Dit betekent dat deze rechtshulp niet beperkt is tot feiten waarvoor uitlevering zou kunnen toegestaan worden, dat ze ook verleend moet worden in strafzaken tegen nationale onderdanen of in procedures tot herziening of genadeverlening, dat voorwaarden als dubbele incriminatie niet moeten vervuld zijn.

Rogatoire commissies kunnen rechtstreeks van rechterlijke autoriteit naar rechterlijke autoriteit worden

gericht en worden gelijkgesteld met die van de eigen rechterlijke autoriteiten (art. 24, par. 1). Handelingen van onderzoek, toezending van overtuigingsstukken, dossiers of documenten, onder ede afnemen van verklaringen van getuigen of deskundigen, huiszoekingen en inbeslagnamen vallen hieronder (²⁷).

Belangrijk in het licht van een versneld verloop van het onderzoek naar of van strafbare feiten, is de mogelijkheid gegeven aan opsporingsambtenaren één der Partijen op het grondgebied van het daarin toestemmend aangezocht land behulpzaam te zijn in de uitvoering van dergelijke rogatoire commissie (art. 26). Wel te verstaan blijft de primaire verantwoordelijkheid van de uitvoering van de daden van rechtshulp bij de leden bevoegd *ratione loci*, doch hun aanwezigheid verzekert een accurate uitvoering van de rogatoire commissies zonder toevlucht tot heen en weer geschrijf om de juiste draagwijdte van de aanvraag te doorgronden (²⁸).

Een essentieel wapen in de doelmatige bestrijding van de criminaliteit die zich over de grenzen beweegt zal dat van de voortgezette achtervolging worden. Vooral, gezien in het licht van de talrijke inbreuken in de grenszone, lijkt het belangrijk elk tijdverlies uit te schakelen.

Daarom kunnen leden van de politie der grensgemeenten (²⁹), rijkswachters en leden van de gerechtelijke politie bij de parketten, wanneer zij binnen onze landsgrenzen een verdacht persoon achtervolgen, over de landsgrenzen gaan, voor zover het feit aanleiding zou kunnen geven tot uitlevering (³⁰). Op vreemd grondgebied zullen zij hun bevoegde collega's natuurlijk de primaire last van verderzetten van de achtervolging, controle van identiteit en aanhouding laten (de verkorte uitleveringsprocedure kan hier nuttig zijn en onnodige vrijheidsberoving loci deprehensionis vermijden). Nochtans gaat men zover hen, wanneer de hoogdringendheid tijdens de ononderbroken achtervolging elk inroepen van de bevoegde ambtenaren omogelijk maakt, de macht te verlenen uiteindelijk zelf over te gaan tot de aanhouding en het geleiden van de verdachte persoon voor de plaatselijke autoriteiten (art. 27). Deze extraterritoriale bevoegdheid wordt beperkt tot een straal van tien kilometer buiten de grens, wat voldoende tijd laat om effectieve overname van de vervolging in het ander land te organiseren. (³¹)

De overige bepalingen vertonen minder afwijkingen van de klassieke regels. Wel is er de verplichte verschijning als getuige, wanneer de rechterlijke autoriteit van een Partij de verschijning in persoon noodzakelijk oordeelt (art. 31). Weigering staat gelijk met een identieke weigering aan een dagvaarding als getuige voor een nationale rechter te verschijnen (art. 34). Geen sanktie dus voor verplichte verschijning als deskundige. Verder ook nog bepalingen in verband met de immuniteiten aan getuigen en experts verleend, het verschijnen van veroordeelden die hun straf uitzitten, de uitwisseling van inlichtingen uit het strafregister, de mededeling van stukken en gerechtelijke beslissingen. Inzake procedure is belangrijk dat de verzoeken om rechtshulp rechtstreeks door de rechterlijke autoriteiten kunnen behandeld worden (art. 38, 1). Alleen verzoeken om gedetineerden tijdelijk ter beschikking te stellen en om inlichtingen uit het strafregister te bekomen voor niet-strafrechtelijke aangelegenheden moeten langs de Ministers van Justitie om gaan (art. 38, par. 2). Tenslotte dient nog gemeld dat de strafvoordeur in een ander land door de autoriteiten kan uitgelokt worden (art. 42), zodat aldus de afwezigheid van het *aut dedere, aut punire* of het voorlopig uitblijven van andere vormen van samenwerking, waardoor de sociale

wederaanpassing optimaal verzekerd kan worden, enigszins beantwoord worden.

Moest het Benelux-uitleveringsverdrag op dit ogenblik ter studie zijn, lijkt het waarschijnlijk dat op vele punten een nog meer doorgedreven evolutie zou waar te nemen zijn ⁽³²⁾.

Dit neemt echter niet weg dat het in vele opzichten een belangrijke, vooruitstrevende uiting is van de onstuitbare integratie der Beneluxwetgevingen.

Dr. jur. Bart DE SCHUTTER,
Plaatsvervanger aan de Rechtsfaculteit
Vrije Universiteit Brussel.

(1) Wet van 1 juni 1964 houdende goedkeuring van het Verdrag aangaande de uitlevering en de rechtshulp in strafzaken tussen het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden en van het Protocol betreffende de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor ambtenaren die optredend op het grondgebied van een andere Partij, ondertekend op 27 juni 1962, te Brussel. (B.S. 24 oct. 1967).

Daarbij zijn gevoegd een Belgisch-Luxemburgse en een Belgisch-Nederlandse verklaring betreffende het in stand houden van bepaalde clausules voorzien in de tot nu bestaande bilaterale verdragen.

(2) De bekrachtigingsoorkonde van België werd neergelegd op 30 juli 1964, die van Luxemburg op 23 augustus 1965.

(3) In het geografisch wel omlijnd Benelux-kader wenst men een volledig netwerk van technieken voor wederzijdse rechtshulp in strafzaken uit te werken. Men onderscheidt hierin de eigenhandige rechtshulp op eigen initiatief genomen (de *extraterritoriale toepassing van de eigen strafwet*) en de gevraagde rechtshulp. Deze laatste kan de verantwoordelijkheid van de totaliteit (*overname van strafvervolg*) of van een belangrijk deel van de procedure (*tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen in strafzaken*) in handen leggen van een andere staat dan die bevoegd als locus delicti of locus domicilii, ofwel regelt zij, in geval de judex loci delicti of domicilii de oorspronkelijke bevoegdheid behouden wil, de mogelijke samenwerking van de andere Staten-Partijen (*uitlevering* en zgn. *kleine rechtshulp in strafzaken*). Voor een precies idee over de wetgevende arbeid in Beneluxverband, zie: Buckinx, *Wetgeving in Beneluxverband*, 39, R.W. 513 (1965).

Stand der ontwerpen op 15 november 1967:

— ontwerp-verdrag inzake de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen in strafzaken: ter studie op niveau der Regeringen

— ontwerp inzake de overname van de strafvervolg: in de strafrechtelijke sectie van de Benelux-Studiecommissie)

— toepassing van het strafrecht naar de plaats: *ibid*.

(4) Ingesteld op 17 april 1948 door een protocol uitgaande van de drie Ministers van Justitie, heeft de Commissie tot doel een zekere eenvormigheid in de rechtsbeginselen en overeenstemming in de juridische oplossing te verwezenlijken.

(5) Convention européenne d'extradition, ondertekend te Parijs op 13 december 1957, *Série des Traités et Conventions européens*, n° 24. Bekrachtigd door Zweden (22-1-1959), Turkije (7-1-1960), Noorwegen (19-1-1960), Griekenland (29-5-1961), Denemarken (13-9-1962) en Italië (6-8-1963).

Convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale, ondertekend te Straatsburg op 20 april 1959, *Série des Traités et Conventions européens*, n° 30. Bekrachtigd door Italië (23-8-1961), Griekenland (23-2-1962), Noorwegen (14-3-1962) en Denemarken (13-9-1962).

(6) Raadgev. Interparl. BNLRaad, ontwerp-verdrag en ontwerp-protocol, Doc. 27-1-1961.

Raadgev. Interparl. BNLRaad, Verslag namens de Commissie voor de burgerlijke, de handels- en de strafwetgeving, Doc. 27-2-1961.

(7) Wetten van 7 juli 1875, 22 maart 1886, 28 juni 1889, 3 juli 1893, 15 mei 1912, 26 mei 1914, 24 juli 1932, 25 mei 1936, 21 augustus 1948 en 22 februari 1956.

(8) Op dit ogenblik heeft ons land met een zestigtal staten uitleveringsverdragen afgesloten. Voor de lijst: Les Codes Larcier, T. II Droit pénal, V° Extradition.

(9) BNLverdrag, art. 2, par. 1: uitlevering blijft zelfs mogelijk voor feiten waarvan bedreigende of uitgesproken straf onder het minimum ligt, wanneer in geval van meerdadse samenloop minstens één van de in de aanvraag opgenomen feiten wel aan de minimum vereiste voldoet. Art. 2, par. 2.

(10) zie o.a. de Bustamente Code van 1928, het Europees

uitleveringsverdrag, art. 2, par. 1 (respectievelijk 1 jaar en 4 maanden).

(11) Tussen België en Nederland: Uitleveringsovereenkomst van 31 mei 1889 (B.S. 21 juli 1889), aanvullende overeenkomsten van 14 februari 1895 (B.S. 2 mei 1895) en van 25 oktober 1927 (B.S. 26 nov. 1927).

Tussen België en Luxemburg: Uitleveringsovereenkomst van 23 oktober 1872 (B.S. 7 dec. 1872), aanvullende overeenkomsten van 21 juni 1877 (B.S. 1 oct. 1877), 25 april 1893 (B.S. 2 dec. 1893), 16 november 1899 (B.S. 31 dec. 1899), 24 augustus 1926 (B.S. 3 april 1927) en van 24 augustus 1948 (B.S. 21 nov. 1951).

Tussen Luxemburg en Nederland: Uitleveringsovereenkomst van 10 maart 1893.

(12) A.L. Melai, *Les conventions européennes et le traité Benelux d'entraide judiciaire en matière pénale et d'extradition*, in: *Le droit pénal international*, Recueil d'études en hommage à Jacob Maarten van Bemmelen, 91, op. 98 (1965).

(13) Denk bv. aan de uitlevering aan Luxemburg gevraagd op grond van de Nederlandse wetgeving inzake de bescherming van zeeweringen of een Luxemburgse vraag wegens veroordeling op basis van haar wetgeving inzake wijnbouw, uiteraard onbekend in Nederland. In de overige Beneluxontwerpen (tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen in strafzaken en overname van strafvervolg) wordt wel de mogelijkheid geboden aan het Comité van Ministers een lijst van dergelijke inbreuken per land op te stellen en een equivalentietabel uit te werken.

(14) Valt dus bv. onder de beschikkingen van het art.: de internering van abnormalen uitgesproken door een strafrechter op grond van de wet van 1 juli 1964, in tegenstelling bv. met de terbeschikkingstelling van de regering van een landloper (wet van 27 nov. 1891), welke door de vrederechter uitgesproken wordt en geen strafrechtelijk karakter vertoont.

(15) Parlem. Besch., K.v.Volksvertgw., zitting 1962-63, nr. 478-1, 5.

Op te merken valt dat de memorie van toelichting gemeenschappelijk door de drie Regeringen werd opgemaakt in het document van de Raadgev. Interparl. BNLRaad, 27-1-1961 en als dusdanig identiek werd overgenomen voor de behandeling in de onderscheiden parlementen.

(16) BNLStudiecommissie tot Eenmaking van het Recht, Ontwerp-uitleveringsverdrag tussen de Beneluxlanden, Confidentieel document, op. 31 (oct. 1950).

(17) Brief dd. 17 nov. 1954 van Minister van Justitie Lilar aan de voorzitter van de Studiecommissie, geciteerd in: Constant, *Le Traité Benelux d'extradition et d'entraide judiciaire en matière pénale*, 43 *Rev. Drt. Pén. et de Crim.* 75, op. 81 (1962).

(18) Art. 6, par. 1 (a) van het Eur. verdrag luidt «Toute Partie Contractante aura la faculté de refuser l'extradition de ses ressortissants».

(19) Raadgev. Interparl. BNLRaad, Verslag namens de Commissie voor de burgerlijke, de handels- en de strafwetgeving, Doc. 27-2, op. 8 (1961).

(20) Bij het beëindigen van het onderzoek ter plaatse zal de judex loci delicti de overname van de strafvervolg kunnen uitlokken (overnameverdrag). Het uitzitten van de straf zal mogelijk worden loco domicilii (tenuitvoerleggingsverdrag). Een bijzonder belangrijke beschikking is artikel 25 van het ontwerp inzake tenuitvoerlegging waarbij het mogelijk zal worden dat de judex loci delicti alleen uitspraak doet over de feiten en hun strafbaarheid, terwijl hij de eigenlijke straftoemeting overlaat aan zijn collega loci domicilii.

(21) Met uitzondering van desertie (art. 3, Par. 2-b), kunnen zij echter wel het politiek etiket verkrijgen en daardoor toch uitgesloten worden.

(22) Rondschrijven van het Ministerie van Justitie dd. 30 mei 1877, geciteerd in: Olivier en Ernst, *Code de l'extradition*, 274 (1902).

(23) Hij kan zich dan ook door een raadsman laten bijstaan. Elke twijfel moet in zijn voordeel beslecht worden: vóór hij de grens overschrijdt, moet hij zijn wil nogmaals te kennen geven. Een verklaring zal hem ter ondertekening voorgelegd worden. Voelt men aan dat hij de draagwijdte ervan niet volledig begrijpt, zal men best afzien van de verkorte procedure. Theys, *L'extradition*, in: *Les Nouvelles, Procédure pénale*, T.I., vol. II, 505, op. 537 (1946).

R.P.D.B., *Extradition*, 287, op. 298, nr. 84.

De formule luidt: «De ondergetekende verklaart dat het op zijn stellige vraag is dat hij is overgeleverd aan de... overheden, zonder in België de uitvoering van de pleegvormen der uitlevering af te wachten, uitdrukkelijk en vrij toestemmende om vervolgd en gestraft te worden uit welken hoofde het ook zij, zonder het voordeel der internationale verdragen te mogen uitroepen (sic)».

Ministerieel rondschrijven van 18 september 1896. 3. Dir. 2740/XVle noot.

(24) Het « uitlenen » van aangehouden en of de tijdelijke uitlevering zijn in de Belgische praktijk onbestaande, R.P.D.B., *Extradition*, 287, op. 300, nr. 108.

(25) zie tabel in Raadgev. Interparl BNL Raad, Verslag, Doc. 27-2-1961.

(26) — *ibid.*, op 3.

— op dit ogenblik wordt deze rechtshulp, buiten de beschikkingen in de uitleveringsverdragen, geregeld door de Belgisch-Nederlandse overeenkomst van 11 juli 1904 en de Belgisch-Luxemburgse overeenkomst van 24 juni 1948.

(27) Artt. 23 en 24. Huiszoeking en inbeslagname zijn alleen mogelijk in verband met feiten die aanleiding kunnen geven tot uitlevering.

Deze gelijkschakeling van vreemde en eigen rogatoire commissies is een afwijking van art. 11 van de uitleveringswet van 25 maart 1874, daar nu de voorafgaande toestemming van de Raadkamer alleen blijft bestaan voor de overdracht van voorwerpen (art. 24, par. 2 met art. 20, par. 2).

(28) Een innovatie is het niet: zie o.a. Beneluxverdrag nopens de samenwerking op het stuk van douanen en accijnzen, 5 sept. 1952 (B.S. 6 juli 1956), art. 4. — Beneluxverdrag betreffende de samenwerking inzake regeling van in-, uit- en doorvoer, 16 maart 1961, art. 13 (nog niet in

werking) inzake rechtshulp, supra noot 5, art. 4 — Eur. verdrag — Uitleveringsverdrag tussen België en de Bondsrepubliek Duitsland, 17 jan. 1958 (B.S. 19 juni 1959), art. 26. Beschouwen het (ten onrechte) als een vernieuwing: A.M., Over wetgeving, Benelux: Uitlevering en rechtshulp in strafzaken, 70 T.s.Sr. 38, op 40 (1961); Constant, supra noot 17, op 106.

(29) d.w.z. gemeente waarvan het grondgebied zich bevindt op minder dan 10 km van de grens.

(30) in abstracto. Of uitlevering in concreto mogelijk zal zijn is van geen belang (de achtervolger kent immers de identiteit van de dader nog niet).

A.M., supra noot 28, op 46, noot 7.

(31) In ons land worden door die regel bevoegd:

— voor Nederland: de leden van de Rijkswacht en van de polities der grensgemeenten.

— voor Luxemburg: de leden van de Rijkswacht en van de gerechtelijke politie bij de Parketten, alsmede ook de polities der grensgemeenten.

In al deze gevallen worden deze ambtenaren gelijkgesteld met de ambtenaren die territoriaal bevoegd zijn (art. 28).

(32) Zie daarvoor Buckinx, supra noot 3. Vermelden wij o.a. uitlevering van nationale onderdanen, politieke delicten, enz.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 15 maart 1968.

Voorzitter: M. Belpaire.

Raadsheer-verslaggever: M. de Vreese.

Advocaat-generaal: M. Krings.

Advocaten: Mrs. Simont en Fally.

Testamenten. — Uitlegging door extrinsieke elementen. — Wanneer.

Een testament mag slechts door het bewijs van extrinsieke elementen uitgelegd worden wanneer het onduidelijk, dubbelzinnig of tegenstrijdig is en, derhalve, op zichzelf niet mogelijk maakt de juiste draagwijdte ervan te bepalen.

Ghesquiere t./ Ghesquiere.

Gelet op het bestreden arrest, op 30 november 1966 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 739, 740, 742, 743, 750, 1003, 1005, 1006, 1039, 1043 en 1044 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat, om bij bevestiging van het beroepen vonnis te beslissen dat de verdeling van de nalatenschap staatsgewijze moet geschieden, tussen, enerzijds, de vier kinderen van een van de broeders van de overledene en, anderzijds, een van de twee kinderen (zijnde de tweede verweerster) van haar andere broeder, en niet bij gelijke delen onder de vijf door de erflaatster aangestelde algemene legatarissen, zoals nochtans de regel is ter zake van erfopvolging bij testament, het bestreden arrest steunt op de gronden « dat de erflaatster aan een gewone wettelijke devolutie met plaatsvulling en dus per staken heeft gedacht; dat het pas later de juristen zijn die, ingevolge een nalatigheid door de testatrice onder nummer 3 van het testament gepleegd, haar beschikking onder nummer 4 hebben moeten aanwenden als een algemeen legaat, waar dan in principe geen plaatsvervulling meer bij te pas kwam doch wel een verdeling per hoofd; dat aannemen dat de erflaatster werkelijk algemene legaten en een verdeling per hoofd had bedoeld, zou betekenen dat de

testatrice onder nummer 4 begint met Josephus Ghesquiere aan te stellen als algemeen legataris om hem enkele lijnen verder dit legaat te ontnemen en hem een bijzonder legaat toe te kennen; dat dergelijke werkwijze volkomen onlogisch ware geweest »;

terwijl, daar het gerezen vraagstuk juist was de bedoeling van de erflaatster te bepalen ten aanzien van haar wil haar nalatenschap te verdelen bij staken, zoals op het stuk van erfopvolging ab intestato, en niet bij hoofden, zoals op het stuk van testamentaire erfopvolging, deze gronden, luidens welke tegelijk, enerzijds, de erflaatster alleen aan een niet-testamentaire erfopvolging gedacht heeft en dus niet de wil heeft gehad algemene legatarissen aan te stellen, en, anderzijds, het testament moet worden uitgelegd als algemene legaten inhoudende, door tegenstrijdigheid of, althans, door ondubbelzinnigheid aangetaast zijn, zodat het arrest niet passend met redenen omkleed is (schending van artikel 97 van de Grondwet), en het, in strijd met de wet, beveelt af te wijken van de op testamentaire erfopvolgingen toepasselijke regel, te weten de verdeling bij hoofden (schending van de artikelen 739, 740, 742, 743, 750, 1003, 1005, 1006, 1039, 1043 en 1044 van het Burgerlijk Wetboek);

Overwegende dat het arrest, de bedoeling van de erflaatster onderzoekend, ondubbelzinnig beslist: 1° dat de erflaatster in de beschikking onder nummer 3 van het testament, hoewel zij dit inzicht onvoldoende heeft geëxpliciteerd, niettemin duidelijk de kinderen van Alice Ghesquiere heeft willen ontvaren, 2° dat zij vervolgens, in de beschikking onder nummer 4, ten voordele van de kinderen van René en Achilles Ghesquiere de wettelijke devolutie met indeplaatsstelling en dus per staken heeft willen instellen;

Overwegende dat het arrest er weliswaar aan toevoegt dat, bij gebrek aan voldoende duidelijke formulering, in de beschikking onder nummer 3, van voormelde onterving van de kinderen van Alice Ghesquiere, de beschikking onder nummer 4 « voor een algemeen legaat zou moeten worden gebruikt », bedoelend dat het testament uit louter technisch-juridisch oogpunt aldus zou moeten worden behandeld, en er nog aan toevoegt dat het « pas later de juristen zijn », die, steeds wegens voormelde onvoldoende duidelijk geformuleerde onterving, de beschikking onder nummer 4 als een algemeen legaat « hebben moeten aanwenden »;

Overwegende dat het arrest echter oordeelt dat, niet-

tegenstaande die gebrekkige formulering van de onterving van de kinderen van Alice Ghesquière, de bedoeling van de erflaatster niettemin duidelijk is geweest het aandeel van de kinderen van René en Achilles Ghesquière volgens de regels van de wettelijke devolutie, dit is per staken, te bepalen;

Overwegende dat het arrest, in strijd met wat de eiseressen staande houden, niet zegt dat het testament moet worden uitgelegd als algemene legaten inhoudende zodat, ten aanzien van het bepalen van de bedoeling van de erflaatster, de aangeklaagde tegenstrijdigheid niet voorhanden is;

Overwegende dat uit bovenstaande volgt dat het arrest zijn beslissing luidens welke de erflaatster ten voordele van de kinderen van René en Achilles Ghesquière de wettelijke devolutie heeft willen instellen, wettelijk rechtvaardigt en passend met redenen omkleedt;

Overwegende dat het middel niet kan worden aangenomen;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest beslist dat de verdeling van de nalatenschap van de erflaatster per staken moet geschieden en, zonder tegen te spreken dat de wil van de erflaatster kan worden gezocht in gegevens buiten het testament zelf, het aanbod van eiseressen afwijst om door getuigenissen het bewijs te leveren van verscheidene feiten die kunnen doen blijken dat het de wil van de erflaatster was dat haar nalatenschap zou worden verdeeld bij hoofden onder algemene legatarissen die zij had aangesteld, zulks op de gronden « dat zelfs indien de erflaatster door woorden of houdingen had laten blijken dat ze haar vermogen per hoofd wilde zien verdelen, zulks niet kan opwegen tegen de tekst van het testament; dat dus ofwel de aangehaalde feiten onjuist zijn, ofwel de woorden en daden van de testatrice verkeerd werden begrepen, ofwel dit alles plaats had vóór het onderwerpelijk testament, ofwel zulks eenvoudig aantoonst dat de erflaatster haar werkelijke bedoeling heeft willen verduiken tot na haar overlijden »;

terwijl de draagwijdte van deze gronden is de getuigenissen slechts aan te nemen voor zoveel zij stroken met de uit de enkele tekst afgeleide uitlegging, hetgeen erop neerkomt te zeggen dat de wil van de erflaatster alleen in het testament dient te worden gezocht;

en terwijl dergelijke beoordeling in tegenspraak is met de impliciete erkenning van het arrest dat de wil van de erflaatster kan worden gezocht, niet alleen in de tekst zelf, maar ook in extrinsieke feiten en deze tegenstrijdigheid met het ontbreken van gronden gelijkstaat;

Overwegende dat het arrest beslist dat uit de opeenvolging van de gedachten in het testament en uit de woorden « kan », « wettelijk verdeeld », « wettelijke erfenis » duidelijk blijkt dat de erflaatster eenvoudig een verdeling op het oog had die, voor de kinderen van René en Achilles Ghesquière, overeenstemmend zou zijn met de wettelijke devolutie;

Overwegende dat het arrest vervolgens het aanbod van bewijs van een reeks feiten afwijst om de reden dat « zelfs indien de erflaatster door woorden of houdingen had laten blijken dat ze haar vermogen per hoofd wilde zien verdelen, zulks niet kan opwegen tegen de tekst van het testament die na grondige studie inderdaad, zoals hiervoren werd uiteengezet, op zich zelf blijkt te volstaan om de stelling van de appellanten van de hand te wijzen »;

Overwegende dat het arrest zodoende geenszins beslist dat de wil van een erflater niet ook buiten de tekst van zijn testament kan worden gezocht, maar in feite en derhalve soeverein beslist dat ten deze de draagwijdte van het testament met zekerheid blijkt uit de tekst zelf er-

van, zodat elk aanbod van bewijs door getuigen moet worden afgewezen;

Dat inderdaad het testament slechts door het bewijs van extrinsieke elementen mag uitgelegd worden wanneer het onduidelijk, dubbelzinnig of tegenstrijdig is en, derhalve, op zich zelf niet mogelijk maakt de juiste draagwijdte ervan te bepalen;

Overwegende dat het middel niet kan worden aangenomen;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat een van de gronden die ten grondslag liggen aan de beslissing van het bestreden arrest, luidens welke de nalatenschap van de erflaatster moet worden verdeeld per staken en niet per hoofden, is « dat het verminderen van het vierde, dat aan Simona Ghesquière toekwam, op een vijfde, zou aangevoeld geworden zijn als een uiting van ongenoegen vanwege de erflaatster, en niets wordt aangehaald dat dergelijke gevoelens bij de erflaatster had kunnen doen ontstaan of aanwijzen;

terwijl, nu het erfdeel van Simona Ghesquière (tweede verweerster) een zesde en niet een vierde is (vermits toekenning van een vierde aan Simona Ghesquière alleen maar het gevolg kan wezen van de uitsluiting van de staak van de zuster van de overledene, en dus reeds van een wilbeschikking die de normale erfopvolging verwerpt, en mitsdien op zich zelf de waarde van testamentaire beschikking heeft), de omstandigheid dat zij een vijfde zou bekomen ingevolge een verdeling per hoofden onder vijf algemene legatarissen voor haar een voordeel, en niet een nadeel zou wezen ten opzichte van de normale wettelijke erfopvolging, en terwijl deze dwaling in de redenering, welke het Hof de bevoegdheid heeft te sanctioneren, de algehele redenering van het arrest gebrekkig maakt, zodanig dat, met betrekking tot de afwijzing van de verdeling per hoofden, de beslissing niet passend met redenen omkleedt is;

Overwegende dat het arrest zijn beslissing wettelijk rechtvaardigt door te oordelen dat uit de opeenvolging van de gedachten van de erflaatster in het testament en uit de termen ervan duidelijk blijkt dat de erflaatster een verdeling op het oog had die, voor de kinderen van René en Achilles Ghesquière, overeenstemmend zou zijn met de wettelijke devolutie;

Overwegende dat het middel, hetwelk opkomt tegen een overbodige reden, bij gebrek aan belang niet ontvankelijk is;

Om deze redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de eiseressen in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 7 maart 1968.

Voorzitter: M. De Bersaques.

Raadsheer-verslaggever: M. Valentin.

Advocaat-generaal: M. Dumon.

Advocaten: Mrs. Fally en Philips.

Echtscheiding. — Uitkering van art. 301 B.W. — Bedrag. — Elementen ter beoordeling. — Activiteit die de onschuldige echtgenote door het verbreken van het gemeenschappelijk leven gedwongen is uit te oefenen.

Om het bedrag van de in art. 301 B.W. bedoelde uitkering tot levensonderhoud te beoordelen moet de rechter rekening houden met de levenswijze van de echtgenoten gedurende het gemeenschappelijk leven, met hun maat-

schappelijke toestand, met de behoeften van de onschuldige echtgenoot ingevolge de echtscheiding en met de inkomsten van de schuldige echtgenoot.

Door voor het bepalen van dat bedrag de bedrijfsinkomsten buiten beschouwing te laten die de onschuldige echtgenoot precies wegens het verbreken van het gemeenschappelijk leven verplicht is te verwerven, heeft de rechter de artt. 203, 208, 301 en 303 B.W. niet geschonden.

Schepers t./ Devos.

Gelet op het bestreden arrest, op 26 april 1967 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het middel afgeleid uit de chending van de artikelen 203, 208, 301, 303, 1349, 1353 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, hetwelk aan verweerster met ingang van 13 augustus 1964, datum van de overschrijving van de echtscheiding, een maandelijks vergoedingsuitkering van 4.000 fr. en een maandelijks uitkering van 2.000 fr. per maand voor het onderhoud van ieder van de beide kinderen toekent de conclusie verwerpt waarin eiser betoogde dat voor de bepaling van het bedrag van de gevorderde uitkeringen rekening moest worden gehouden met de beroepsverdiensten van verweerster, op grond «dat de echtgenote gedurende de tien jaar gemeenschappelijk leven niet heeft moeten werken en zich slechts met haar huishouden en met haar kinderen diende bezig te houden; dat de onschuldige echtgenoot gerechtigd is de welstand te behouden welke het huwelijk hem verschaft; dat niet wordt betwist dat gedaagde in hoger beroep pas na de feitelijke scheiding, in 1959, is moeten beginnen te werken, bij gebrek aan voldoende inkomen voor haar en haar kinderen; dat de eerste rechter ten onrechte het bedrijfsinkomen in aanmerking heeft genomen dat gedaagde in hoger beroep sinds het ophouden van het gemeenschappelijk leven heeft verdiend»;

terwijl tot beoordeling van het bedrag van de vergoedingsuitkering bij artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek bepaald ten voordele van de echtgenoot die de echtscheiding verkrijgt, evenals van het bedrag van de uitkering tot levensonderhoud, krachtens de artikelen 203, 208 en 303 van het Burgerlijk Wetboek, verschuldigd aan de echtgenoot aan wie de bewaring van de kinderen wordt toevertrouwd, de rechter gehouden is acht te slaan op de inkomsten van elke echtgenoot op het ogenblik van de echtscheiding, onder meer op de verdiensten uit de beroepsactiviteit die de echtgenootschuldeiser volgens zijn staat zonder bezwaar uitoefent of kan uitoefenen, en uit de door het bestreden arrest vermelde feitelijke omstandigheden niet dient te worden afgeleid dat de toestand die bestond in 1959, ten tijde van het gemeenschappelijk leven, in 1964 nog dezelfde zou geweest zijn, indien de echtgenoten verenigd waren gebleven, of bovendien dat de door verweerster in 1964 uitgeoefende winstgevendende activiteit voor haar enig bezwaar opleverde of met haar staat onverenigbaar was, waaruit volgt dat het bestreden arrest niet alleen de artikelen 203, 208, 301 en 303 van het Burgerlijk Wetboek schendt, maar ook gegrond is op vermoedens die het beschikkende gedeelte niet behoorlijk verantwoorden zodat het de artikelen 1349, 1353 van genoemd Wetboek en 97 van de Grondwet schendt;

Overwegende dat na te hebben gereleveerd dat de onschuldige echtgenoot gerechtigd is de welstand te behouden welke het huwelijk hem verschaft en te hebben vastgesteld, enerzijds, dat de echtgenote gedurende de tien jaar gemeenschappelijk leven niet had

moeten werken en zich slechts met haar huishouden en met haar kinderen had dienen bezig te houden en, anderzijds, «dat niet wordt betwist dat gedaagde in hoger beroep pas na de feitelijke scheiding, in 1959, is moeten beginnen te werken, bij gebrek aan voldoende inkomsten voor haar en haar kinderen» het bestreden arrest beslist dat, om het bedrag van de door eiser aan verweerster verschuldigde uitkering te bepalen, de eerste rechter ten onrechte rekening had gehouden met de inkomsten die laatstgenoemde aldus sinds het ophouden van het gemeenschappelijk leven had verdiend;

Overwegende dat aldus het hof van beroep soeverein vaststelt dat alleen de feitelijke scheiding verweerster had gedwongen om een beroepsactiviteit uit te oefenen en dat zij zich dus, indien de echtgenoten verenigd waren gebleven, nog in 1964, zoals gedurende de tien jaar gemeenschappelijk leven, uitsluitend zou hebben blijven bezighouden met het huishouden en met haar kinderen en geen beroepsbezigheid zou hebben uitgeoefend;

Dat het hof van beroep, na deze vaststelling, bovendien niet moest nagaan of een winstgevendende activiteit in 1964 voor verweerster een bezwaar zou hebben opgeleverd en al dan niet onverenigbaar zou geweest zijn met haar staat;

Overwegende dat, om het bedrag van de in artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde uitkering tot levensonderhoud te beoordelen, de rechter rekening moet houden met de levenswijze van de echtgenoten gedurende het gemeenschappelijk leven, met hun maatschappelijke toestand, met de behoeften van de onschuldige echtgenoot ingevolge de echtscheiding en met de inkomsten van de schuldige echtgenoot;

Overwegende dat, door, voor het bepalen van genoemd bedrag, de bedrijfsinkomsten buiten beschouwing te laten welke de onschuldige echtgenoot precies wegens het verbreken van het gemeenschappelijk leven verplicht is te verwerven, de rechter dus geen enkele van de in het middel aangeduide bepalingen heeft geschonden;

Overwegende, met betrekking tot de voor het onderhoud van de kinderen bestemde uitkering tot levensonderhoud, dat uit het arrest niet blijkt dat de rechter ze zou hebben bepaald zonder rekening te houden met de bedrijfsinkomsten van verweerster;

Dat het tegendeel hieruit volgt dat, zo hij weliswaar de persoonlijke uitkering van de echtgenote verhoogt op grond van de hierboven aangevoerde redenen, hij daarentegen de beslissing van de eerste rechter betreffende de voor het onderhoud van de kinderen verschuldigde uitkering bevestigt, terwijl deze laatste ze precies had bepaald rekening houdend met de bedrijfsinkomsten van verweerster;

Dat het middel niet kan worden aangenomen;

Om deze redenen:

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt eiser in de kosten.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9° Kamer. — 26 mei 1967.

Voorzitter: M. Maréchal.

Raadsheren: MM. Liard en Grenez.

Advocaat-generaal: M. Cerckel.

Advocaten: Mrs. Roland en D'Hondt loco Lilar.

Gognossement. — Art. 91 zeevaartwet. — Beding van bevoegdheidstoewijzing. — Paramountclause.

In een cognossement van zeevervoer van Antwerpen naar een haven in Peru is de bevoegdheid van de rechtbanken van Hamburg bedongen; tevens is bepaald dat het cognossement zal beheerst worden door elke wetgeving die de Hague Rules heeft ingelijfd en op het vervoercontract toepasselijk is.

Dit laatste beding is in zijn algemene en vage bewoordingen niet van die aard dat het aan de Duitse rechter de toepassing van de Belgische zeevaartwet oplegt, want daar het al dan niet dwingend karakter van de wet in Peru niet blijkt, is het luidens het cognossement zelf twijfelachtig of de Hague Rules, zoals ze in België zijn uitgevaardigd, al dan niet toepasselijk zijn. De Belgische rechter is bevoegd om van het geschil kennis te nemen.

The London and Lancashire Insurance Company
t./Kapitein von Essen en Hamburg-Amerikalinie.

Gezien in gelijkvormige uitgifte, het vonnis der rechtbank van koophandel te Antwerpen de dato 30 september 1964, waartegen op 30 oktober 1964 een naar tijd en vorm regelmatig beroep werd aangetekend;

Aangezien appellante, assuradeur gesubrogeerd in de rechten van de bestemming, ten laste van de zeevervoerder, vergoeding eist voor manco en averij aan een partij glaswerk die vanuit Antwerpen, in januari-februari 1962 naar Pimentel (Peru) aan boord van a.s. Weimar, door geïntimeerden vervoerd werd;

Aangezien de zeevervoerder de onbevoegdheid der rechtbank van koophandel te Antwerpen opwerpt op grond van clause I van het cognossement, waarbij bedongen werd de oplossing van onderhavig geschil aan de Rechtbanken te Hamburg (Duitsland) toe te vertrouwen;

Aangezien de belgische rechter zich kan voegen naar deze overeenkomst, die krachtens artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek in principe als wet geldt voor de partijen, op voorwaarde dat zij zich voordoet in een dusdanig geheel van bedingen en van feitelijke omstandigheden dat de Hamburgse rechtbanken verplicht zullen zijn het geval te berechten met inachtneming van artikel 91 onzer zeevaartwet;

Aangezien de zeevervoerder niet bewijst dat de duitse rechter die eventueel met deze zaak zou gelast worden, zich door zulke verplichting gebonden zou achten;

Aangezien inderdaad, naast voormelde «jurisdiction-clause», hetzelfde artikel van het cognossement insgelijks bepaalt dat dit zal beheerst worden door elke wetgeving (any legislation) die de Hague Rules heeft ingelijfd en imperatief op het vervoercontract toepasselijk is;

Aangezien deze zeer algemene en vage bewoordingen geenszins vanwege de partijen een stellige wil te kennen geven hun geschil aan de belgische zeevaartwet te onderwerpen en dus niet van aard zijn het toepassen dezer wet op te leggen aan de duitse rechter;

Aangezien immers de debatten niet vermochten het ten tijde der feiten al dan niet dwingend (compulsory) karakter der wet in Peru (land van bestemming) te bepalen, zodat luidens het cognossement zelf steeds twijfel-

achtig blijft of de Hague Rules «as enacted in the country of shipment» dit is België, al dan niet toepasselijk zijn;

Aangezien nochtans de openbare orde de toepassing van artikel 91 onzer zeevaartwet dwingend vereist, vermits de litigieuze reis uit Antwerpen vertrok;

Aangezien uit deze overwegingen volgt dat de eerste rechter zich ten onrechte onbevoegd verklaarde;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935,

Alle andere, meer omvattende of strijdige besluiten verwerpend,

Gehoord, in openbare zitting, het eensluidend advies van de Heer Advocaat-Generaal Cerckel,

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond;

Doet dienvolgens het aangevochten vonnis teniet;

Wijzigende:

Zegt dat de rechtbank van koophandel te Antwerpen bevoegd was om kennis te nemen van het geschil en veroordeelt geïntimeerden tot de gerechtskosten in eerste aanleg;

Verzendt, voor verdere behandeling, de zaak terug naar de rechtbank van koophandel te Antwerpen;

Veroordeelt geïntimeerden insgelijks tot al de gerechtskosten in beroep.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9° Kamer. — 2 februari 1968.

Voorzitter: M. Paës.

Raadsheren: MM. Liard en Grenez.

Advocaat-generaal: M. Cerckel.

Advocaten: Mrs. Boelens en Boonen.

1. Vervoerovereenkomst. — Overbrengen van een met groenten beladen koelaanhangwagen van Brussel naar Engeland via Antwerpen en Rotterdam. — Internationaal vervoer. — Verjaringstermijn.
2. Verzekeringen. — Indeplaatsstelling. — Na dagvaarding.
3. Ontvankelijkheid. — Afwezigheid van rechtsverband.

1. De eigenaar van een koelaanhangwagen (trailer) die met een inhoud aan groenten van Brussel naar Engeland via Antwerpen en Rotterdam moest overgebracht worden, vordert van de eigenaar van de truck die dit verrichtte, vergoeding voor schade aan de trailer en voor onbeschikbaarheid ervan wegens het feit dat de trailer op de weg Brussel—Antwerpen omkantelde.

Het geding betreft een internationaal vervoer, aangezien de trailer minstens naar Rotterdam moest vervoerd worden, terwijl niet vaststaat dat bepaalde colli te Antwerpen moesten afgeladen worden, maar integendeel de lading te Antwerpen enkel moest aangevuld worden en bovendien het vervoer niet groenten, maar een met groenten beladen trailer betrof en de gevorderde schade enkel betrekking heeft op de trailer zelf. Derhalve is de verjaringstermijn van één jaar van toepassing.

2. De subrogatie ten voordele van de verzekeraar wordt niet belet door de omstandigheid dat de verzekerde het ontvangstbewijs van de verzekeringsvergoeding maar tekende, nadat verzekeraar en verzekerde de schuldige voor het ongeval gedagvaard hadden. De vordering is ontvankelijk in hoofde van de verzekeraar voor de vergoeding die hij aan de verzekerde heeft uitgekeerd.

3. Wanneer een verweerder gedagvaard werd op grond van een vervoercontract, is de vordering onontvankelijk zo blijkt dat er tussen eiser en verweerder geen rechtsverband bestaat.

N.V. Société Anonyme de Transports Simons Smits e.a.
t./N.V. Transports Généraux Camerman en
N.V. Europa Express.

Gezien in eensluitende uitgifte het vonnis der rechtbank van Koophandel te Antwerpen de dato 12 november 1965, waarvan geen betekening wordt voorgelegd en waartegen op 26 januari 1966, regelmatig naar tijd en vorm beroep werd ingesteld;

Aangezien appellanten, in verband met een koelaanhangwagen (trailer), die met zijn inhoud van diepvriesgroenten van Brussel naar Engeland, via Antwerpen en Rotterdam moest vervoerd worden, vergoeding nastreven voor de schade aan voormelde trailer en voor de onbeschikbaarheid ervan, wegens het feit dat zowel de aanhangwagen als de tractor op 19 september 1962 te Kapelle-op-den-Bos, op de baan Brussel-Antwerpen, om een onbekend gebleven oorzaak, omkantelde;

Aangezien uit de gedingstukken, en namelijk de voorgelegde telex, door commissionair-verzender Transports Simon Smits aan Camerman gericht op 18 september 1962, blijkt dat bewuste koelaanhangwagen naar Engeland, minstens Rotterdam moest overgebracht worden, zodat hier enkel van internationaal vervoer sprake kan zijn;

Aangezien geïntimeerden dienaangaande vruchteloos het overigens niet bewezen feit opwerpen dat bepaalde colli te Antwerpen moesten afgeladen worden, waar integendeel vaststaat, dat de inhoud van de koelwagen, vooraf gedeeltelijk te Brussel geladen, moest aangevuld worden te Antwerpen, met het oog op de verzending van het geheel naar het buitenland;

Aangezien de opwerping van geïntimeerden des te minder steek houdt daar het ter zake een vervoer betrof, niet van groenten, doch wel van de trailer geladen met groenten, en daar de gevorderde schade enkel betrekking heeft op de trailer zelf en dezes onbeschikbaarheid;

Aangezien de termijn van één jaar, voorzien door artikel 9 der wet van 25 augustus 1891 dus niet bereikt was op 17 september 1963, datum der betekening van de gedinginleidende dagvaarding;

Aangezien de commissionair-verzender ter zake geen persoonlijk belang heeft, nu de werkelijke eigenaar van de aanhangwagen regelmatig in het geding verschijnt, en laatstgeboemde aan de andere kant, behalve voor de onbeschikbaarheid en een zeker bedrag « franchise », door de assuradeur, tweede apellante, mits subrogatie, werd vergoed met het gevolg dat de eisen onontvankelijk zijn in hoofde van Simon Smits, terwijl zij in hoofde van Monk's international slechts onontvankelijk zijn in zover zij voormelde punten betreffen;

Aangezien het ontstaan der subrogatie ten voordele van de verzekeraar geenszins belet wordt door de omstandigheid dat Monk's International slechts op 13 november 1963 het ontvangstbewijs der verzekeringsvergoeding tekende, vermits Monk's International hem alsdan in zijn door de dagvaarding van 17 september 1963 regelmatig ten laste van geïntimeerden vastgelegde rechten, subrogeerde;

Aangezien het vervoercontract uitsluitend met de N.V. Camerman werd aangegaan en geen rechtsverband bestaat tussen tweede geïntimeerde en de oorspronkelijke aanleggers;

Aangezien ten gronde de vervoerder in gebreke blijft, naar luid van artikel 4 der wet van 25 augustus 1891 te bewijzen dat de litigieuze schadeposten te wijten zijn

aan een vreemde oorzaak die hem niet kan ten laste gelegd worden;

Aangezien de privé-verslaggever van geïntimeerde Camerman eenzijdig erkent dat de herstellingen tien dagen moesten duren, met drie dagen voor de vaststellingen, zijnde dertien dagen, wat overeenstemt met nagenoeg twee weken, en aan de andere kant Monk's International aantoonde dat een vergoeding van 45 pond-sterling per week onbeschikbaarheid van de trailer als een minimum voorkomt, waaruit volgt dat uit dien hoofde, bij gebreke nadere bewijzen voor te brengen, de eisende partij Monk's International recht heeft op tegenwaarde van 90 pond-sterling;

Aangezien wat betreft de eigenlijke schade, partijen ter vaststelling daarvan, wederzijds weinig goede wil aan de dag hebben gelegd om een tegensprekelijke expertise te doen plaats grijpen, wat thans, na verloop van jaren, geen nut meer kan opleveren en trouwens onmogelijk is geworden, zodat een schatting « ex aequo et bono » zich opdringt;

Aangezien niet betwist wordt dat van de reparatiekosten die aan de trailer moesten uitgevoerd worden, alleszins een « franchise » van 25 pond-sterling ten laste van Monk's International bleef;

Aangezien tweede apellante alzo genoegzaam nam het door privé-adviseurs vastgesteld bedrag van 1652 pond-sterling, 5 shilling, 9 pence uit te keren, terwijl de firma Mai, eenzijdig namens geïntimeerde, de schade aan de trailer op 68.000 belgische fr. beraamde;

Aangezien also ver uiteenlopende schattingen voorhanden zijn, waarvan geen enkele op afdoende wijze bewezen is;

Aangezien echter, rekening gehouden met de bestanddelen der zaak, een som van 150.00 fr. een billijke vergoeding zal uitmaken;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935,

Alle andere, meer omvattende of strijdige besluiten verwerpend,

Ontvangt het beroep, en er recht over sprekend,

— Doet het aangevochten vonnis teniet;

Wijzigende:

— Verklaart de eis enkel onontvankelijk in zover hij tegen eerste geïntimeerde N.V. Camerman is ingesteld door Monk's International hoofdens onbeschikbaarheid en hoofdens de geleden « franchise » en door de N.V. Zürich hoofdens de eigenlijke schade; en onontvankelijk voor al het overige,

— Veroordeelt dienvolgens de N.V. Camerman te betalen:

a) aan Monk's International, de tegenwaarde in belgische fr. van $90 + 25 = 115$ pond-sterling, te berekenen aan de hoogste koers van de dag der betaling, met de vergoedende intresten vanaf 19 september 1962 tot 17 september 1963, datum der gedinginleidende dagvaarding, de gerechtelijke intresten vanaf deze laatste datum en de helft der gerechtskosten in eerste aanleg;

b) aan de N.V. Zürich, de som van 150.000 fr., met de gerechtelijke intresten vanaf de dag der uitkering, namelijk 13 november 1963 en de andere helft der gerechtskosten in eerste aanleg;

Wijst het door beide voornoemde appellanten Monk's International en N.V. Zürich meer gevorderde af;

Veroordeelt daarenboven de N.V. Camerman tot al de gerechtskosten in beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

3e Kamer. — 29 januari 1968.

Voorzitter. M. Gepts.

Openbaar ministerie: M. Kinart.

Advocaten: Mrs. Schöller, A. Vaes, Collard, Truyen en Speyer.

Verzekeringen. — Diefstal. — Uitsluiting van schadegevallen die zich niet binnen een bepaalde termijn hebben voorgedaan. — Interpretatie van het geding.

In een verzekeringscontract betreffende diefstal door personeel in een bank is bedongen dat uitgesloten zal zijn: «Elk schadegeval dat niet aan de maatschappij zou verklaard zijn binnen een termijn van drie jaar vanaf de dag dat het zich voordeed. Ingeval de polis zou verbroken worden of niet zou hernieuwd worden, zal deze termijn teruggebracht worden op zes maanden vanaf de datum waarop haar uitwerking ophield».

Het beding is voor tweërlei zin vatbaar. De bedoeling van de partijen nagaande beslist de rechtbank: de termijn van drie jaar werd bedongen om de verzekerde de gelegenheid te geven de oneerlijkheden van haar personeel op te sporen, want deze komen vaak slechts na verloop van tijd aan het licht; om de verzekeraar niet te lang in onzekerheid te laten en hem de mogelijkheid te geven zijn rekeningen definitief af te sluiten, komt die termijn ten einde zes maanden na de beëindiging van het contract; na het einde van het contract heeft de verzekerde dus nog zes maanden om de schadegevallen op te sporen die zich sedert minder dan drie jaar tijdens de duurtijd van het contract hebben voorgedaan.

Generale Bankmaatschappij t./ Mutuelle générale e.a.

Overwegende dat de eis ertoe strekt de veroordeling te bekomen van verweerster sub. I om te betalen de som van 645.053 fr. met de intresten en de kosten; dat aanlegster in ondergeschikte orde, in het geval verweerster sub I niet veroordeeld zou worden, vordert dat verweerders sub II tot de betaling van voormelde bedragen zouden veroordeeld worden in verhouding met ieders aandeel;

1. - Voorgaanden :

Overwegende dat de feiten die tot het tegenwoordig geding geleid hebben, als volgt samengevat kunnen worden:

De genaamde L. bediende van aanlegster, maakte zich in de uitvoering van zijn dienst plichtig aan strafbare feiten waarvoor hij door de rechtbank op 21 mei 1965 veroordeeld werd. Aanlegster was voor feiten van diefstal en verduistering, gepleegd door leden van haar personeel verzekerd bij verweerders sub I en sub II - 1°, met verdeling van de gedekte risico's tussen beiden ten belope van 50 %. Deze polis werd echter door aanlegster opgezegd en eindigde op 1 september 1964. Een nieuwe polis werd afgesloten met verweerders sub II - 1°, 2° en 3° en nam een aanvang op 1 september 1964 met waarborg nochtans, in bepaalde voorwaarden, voor schadegevallen die zich vóór de inwerkingtreding van de polis zouden voorgedaan hebben en niet door de vorige polis zouden gedekt zijn; de risico's in deze polis werden als volgt verdeeld: 60 % voor verweerders sub II, 1°), 20 % voor verweerster sub II, 2°), 20 % voor verweerster sub II, 3°);

de schade veroorzaakt aan aanlegster door de misdrijven gepleegd door haar bediende L. werd vastgesteld op 1.290.108 fr.

Verweerders sub II, 1° betaalden hun aandeel in deze schade of 50 % van het bedrag. Verweerster sub I weigerde evenwel haar aandeel, namelijk de overige helft of 645.053 fr. te vereffenen wegens beweerde laattijdige aangifte van het schadegeval. Het schadegeval L. was door aanlegster aangegeven geworden op 29 oktober 1964, toen de eerste polis een einde had genomen. Aanlegster had immers de feiten van het schadegeval slechts ontdekt op 24 en 26 oktober 1964, terwijl ze zich zouden voorgedaan hebben op 6 november 1961, 5 maart 1962, 7 april 1962, 13 maart 1963, 5 april 1963, 9 mei 1963 en 22 mei 1964.

2. - Voorwerp der betwisting :

Overwegende dat verweerster sub I de weigering haar aandeel in de verzekeringsvergoeding uit te betalen, rechtvaardigt door de bewoordingen van art. 2 alinea d) van de algemene voorwaarden van de polis nummer 26.418/B; dat deze bepaling luidt als volgt:

« d) Tout sinistre qui n'aurait pas fait l'objet d'une déclaration à la Société, dans un délai de trois ans à partir du jour où il s'est produit. Au cas où la police serait résiliée ou ne serait pas renouvelée, ce délai serait ramené à six mois à partir de la date à laquelle ses effets auront cessé » of in vrije vertaling:

« Elk schadegeval dat niet aan de maatschappij zou verklaard zijn binnen een termijn van drie jaar vanaf de dag dat het zich voordeed; In het geval de polis zou verbroken worden of zij niet zou hernieuwd worden, zal deze termijn teruggebracht worden op zes maand vanaf de datum waarop haar uitwerking ophield »;

Overwegende dat verweerster sub I deze bepaling verklaart in de zin dat wat betreft de aangiften die geschieden na 31 augustus 1964 nog enkel de schadegevallen, die zich minder dan 6 maand vóór hun aangifte voordeden, door de polis zouden gedekt zijn; dat wat betreft de aangifte die aanlegster deed op 29 oktober 1964, dus enkel zouden kunnen in aanmerking komen, de schadegevallen die zich gebeurlijk voordeden na 28 april 1964; dat in de stelling van verweerster sub I, zich geen enkel schadegeval na deze laatste datum voordeed, zodat zij geen vergoeding zou verschuldigd zijn;

Overwegende dat aanlegster integendeel voorhoudt dat de kwestieuze bepaling zou betekenen dat de schadegevallen, in geval van verbreking of niet hernieuwing van de polis moeten aangegeven worden ten laatste zes maand nadat de uitwerking van de polis ophield, dit is in casu ten laatste vóór 1 maart 1965; dat volgens aanlegster dus in aanmerking komen als verzekerde risico's, de schadegevallen die zich voordeden niet meer dan drie jaar vóór hun indiening bij de maatschappij en ten laatste zes maand na het verstrijken van de polis op voorwaarde nochtans dat de aangifte van het schadegeval geschiedde, overeenkomstig art. 5 van de algemene voorwaarden en art. 17 van de bijzondere voorwaarden, niet meer dan 10 dagen na de ontdekking van de feiten; dat vermits in casu de verklaring van het kwestieuze schadegeval geschiedde op 29 oktober 1964 dus ruimschoots binnen de aangeduide termijnen, aanlegster van oordeel is dat verweerster sub I tot dekking van het bedoelde risico gehouden is;

3. - Beoordeling van de betwisting :

Overwegende dat de kwestieuze clausule vatbaar is voor tweërlei zin, zodat toepassing moet gemaakt worden van art. 1156 en volgende van het B.W. op de uitlegging van de overeenkomsten, voornamelijk van de voorschriften die voorzien dat in de overeenkomsten vooral moet nagegaan worden welke de gemeenschappelijke bedoeling was van de partijen en dat dubbelzinnige bewoordingen moeten worden opgevat in de zin die met de inhoud van het contract het best overeenstemt;

Overwegende dat de invoering van de termijn van drie jaar in de verzekeringsovereenkomst, ongetwijfeld geschiedde met de bedoeling aan de verzekerde de nodige tijd te laten voor de ontdekking van de oneerlijkheden, die gebeurlijk door leden van haar personeel zouden gepleegd zijn; dat het inderdaad een welbekend feit is dat zulkdanige feiten dikwijls slechts aan het licht komen of kunnen ontdekt worden na verloop van een zekere tijd; dat de waarborg van het verzekeringscontract voor de verzekerde zonder praktische waarde zou zijn indien hem geen voldoende termijn verleend wordt voor de ontdekking van de feiten die door de verzekering kunnen gedekt worden;

Overwegende dat het anderzijds nochtans zeer begrijpelijk is dat een verzekeraar niet wenst, wanneer een overeenkomst ten einde komt, te lang in de onzekerheid te blijven wat betreft de omvang van de verplichtingen die nog voor hem uit het contract kunnen voortvloeien en dat hij verlangt zo spoedig mogelijk de rekeningen in zijn boeken in verband met het contract definitief te kunnen afsluiten; dat dit motief klaarblijkelijk aan de grondslag lag van het tweede alinea van paragraaf d) van art. 2 van de polis waardoor een verkorting van de termijn van drie jaar werd voorzien bij beëindiging van de verzekeringsovereenkomst;

Overwegende dat wanneer nu de tegenstrijdige uitleggingen van partijen beschouwd worden in het licht van deze nagestreefde oogmerken, de interpretatie gegeven door aanlegster zeker veel beter voldoet dan deze van verweerster sub I; dat in de interpretatie van verweerster sub I onverklaard blijft dat aanlegster zou toegestemd hebben, zonder geldige reden of tegen prestatie, in een belangrijke vermindering van de normaal door het contract toegekende waarborg (zie wat betreft deze vermindering de voorbeelden gegeven door aanlegster en vooral het schema in de bundel van verweerster sub II, 3°) dat verweerster sub I ten onrechte voorhoudt dat de termijn van drie jaar een genadetermijn zou zijn; dat deze termijn integendeel als een essentiële voorwaarde van de verzekeringsovereenkomst moet beschouwd worden, om de reden die reeds hiervoren aangeduid werd; dat het uitgesloten voorkomt dat aanlegster een zeer ernstige reductie van deze termijn zonder gegronde rechtvaardiging zou aanvaard hebben; dat de toepassing in de werkelijkheid van de interpretatie van verweerster sub I zelfs tot absurde toestanden kan leiden, zoals aanlegster het voortreffelijk aantoonst, wat zeker door partijen niet kan gewild zijn bij het afsluiten van het contract;

Overwegende dat integendeel de interpretatie van aanlegster niet deze ernstige bezwaren en opwerpingen uitlokt; dat in de stelling van aanlegster de risico's tijdens de duurtijd van de polis op normale wijze gedekt blijven; dat weliswaar bij het einde van de polis de rechten van de verzekerde in verband met zijn waarborg, enigszins beperkt worden door het terugbrengen van de termijn van drie jaar op zes maand vanaf het einde van de polis; dat deze beperking nochtans slechts geschiedt in de mate zij verantwoord is door de rechtmatige belangen van de verzekeraar en zonder dat de verzekerde voor bepaalde schadegevallen onheroepelijk voor een voldongen toestand kan geplaatst worden, zoals dit het geval is in de interpretatie van verweerster sub I; dat de verzekerde immers bij het beëindigen van het contract nog over een termijn beschikt van zes maand voor het opsporen van de schadegevallen die zich sedert minder dan drie jaar tijdens de duurtijd van de polis voordeden; dat hij door het uitvoeren van een ernstige en doeltreffende controle nog de schadegevallen kan ontdekken die voor dekking in aanmerking kunnen komen; dat deze controle enkel sneller zal geschieden dan het geval zou geweest zijn tijdens de duurtijd van de polis;

Overwegende ten slotte dat het bedoelde beding in ge-

val van werkelijke twijfel betreffende zijn juiste betekenis, alleszins zou moeten verklaard worden in het voordeel van de verzekerde; dat het art. 2 van de polis een aantal uitzonderingen inhoudt op de algemene regel van de waarborg verleend door de polis en deze beperkingen van de waarborg op enge wijze moeten verklaard worden;

Overwegende dat de uitlegging door aanlegster gegeven van de bedoelde clause dus moet verkozen worden boven deze gegeven door verweerster sub I; dat het schadegeval dienvolgens door de polis gedekt is en verweerster sub I tot betaling van de gevorderde vergoeding verplicht is; Overwegende dat de eis van aanlegster ontvankelijk is en gegrond is ten overstaan van verweerster sub I;

Om deze redenen:

de rechtbank, gehoord de heer Kinart, substituut van de procureur des Konings, in zijn overeenkomstig advies gegeven in de nederlandse taal in openbare zitting van 15 januari 1968;

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle andere en strijdige besluiten verwerpende;

Verklaart de eis ontvankelijk en gegrond ten overstaan van verweerster sub I de Mutuelle Générale Française Accidents; dienvolgens veroordeelt deze verweerster tot betaling aan aanlegster van de som van 645.053 fr. met de wettelijke intresten aan 5,5 % per jaar vanaf 29 oktober 1964 en met de gerechtelijke intresten aan 5,5 % 's jaars en met veroordeling tot de kosten van de eis tegenover haar gesteld;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten van de eisen, in ondergeschikte orde door haar gesteld tegenover de overige verweerders;

Verleent akte aan aanlegster dat zij het geding schat op 600.000 fr. in hoofde van elke verweerster en in elk deel of onderdeel, voor wat de aanleg en de bevoegdheid betreft;

Verleent akte aan verweerster sub II, 3° Alliance Assurance company Ltd. Inc. van haar uitdrukkelijk voorbehoud ten opzichte van al haar andere rechten en van haar schatting van de eisen in al hun delen en in elk dezer delen afzonderlijk en in hun geheel, op meer dan 300.000 fr., alleen om aan de wetten van aanleg en bevoegdheid te voldoen.

JEUGDRECHTBANK TE ANTWERPEN.

26 januari 1968.

Voorzitter: M. S. Tilkin.

Openbaar Ministerie: M. J. Raynaud.

Ontvoogding. — Bevoegdheid ratione loci. — Verblijfplaats der ouders in het buitenland. — Onbevoegdheid.

Wanneer bij een verzoek tot ontvoogding de ouders in het buitenland verblijven terwijl de zoon, wiens ontvoogding nagestreefd wordt, in België verblijft, is de Jeugdrechtbank onbevoegd.

Inzake ontvoogding wordt de bevoegdheid van de Jeugdrechtbank bepaald door de verblijfplaats van de verzoeker.

N.-P. t./ E.N.

Gezien hte voorgaande verzoekschrift, aangeboden op 2 oktober 1967 door

N. Eugen, handelaar, geboren te Rodna (Roemenië) op 31 december 1915, en zijn echtgenote dame P. Esther, huishoudster; beiden van israëlsche nationaliteit en samen wonend te Keulen in Duitsland, Hohenstaufenring nr. 15.

strekkende tot ontvoogding van hun minderjarige zoon E.N. Rafaël, geboren in Tel-Aviv (Israël) op 7 maart 1948, ongetrouwd, van belgische nationaliteit door gewoon burgerschap, wonend en ingeschreven te Antwerpen, Simonsstraat nr. 14;

Dat dit verzoekschrift regelmatig is naar vorm en inhoud;

Gehoord op datum van heden de zoon Egozi-Nissel Rafaël in zijn middelen en gezegden;

Overwegende dat beide verzoekers, alhoewel behoorlijk opgeroepen bij aangetekend schrijven, afgegeven op 29 december 1967 op het postkantoor van Antwerpen 7, niet verschenen zijn;

Overwegende dat de verblijfplaats van de verzoekende ouders gevestigd is in Duitsland, namelijk te Keulen, terwijl hun voornoemde minderjarige zoon woonachtig is te Antwerpen;

Overwegende nochtans dat, ingevolge artikel 7 van de Wet van 8 april 1965 de Jeugdrechtbank een uitsluitende bevoegdheid heeft om te kennen van zaken, voorzien bij deze wet;

Overwegende dat, krachtens artikel 62 van dezelfde wet, behoudens afwijking voor de in titel II, hoofdstuk II bedoelde procedures, de wetbepalingen inzake burgerlijke rechtspleging gelden;

Overwegende dat terzake bij afwezigheid van gewone procedure, door artikel 44 van hogergenoemde wet, bijzondere criteria van hoedanigheid bepaald worden;

Dat inzake ontvoogding (artikel 477 van het burgerlijk wetboek en de artikelen 21 en 44 der wet van 8 april 1965) de bevoegdheid van de Jeugdrechtbank bepaald wordt door de verblijfplaats van de verzoeker; — dat deze bepaling van openbare orde is en derhalve van deze criteria niet mag afgeweken worden;

Dat in casu verzoekers hun verblijfplaats in het buitenland hebben (Keulen-Duitsland);

Dat dienvolgens de Jeugdrechtbank onbevoegd is om van dit verzoek te kennen;

(Gelet op de artikelen 2.34.35.37.41 der wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen:

Gehoord de Heer J. Raynaud, Substituut Procureur des onings in zijn eensluidend advies;

De Jeugdrechtbank;

Rechtdoende in afwezigheid van verzoekers en in aanwezigheid van betrokken minderjarige;

Verklaart zich onbevoegd *ratione loci*;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

2° Kamer. — 20 maart 1968.

Voorzitter: M. Meulemans.

Rechters: Mevrouw Swinnen en M. Coelst.

Advocaten: Mrs. De Clerck en François.

Pacht. — Onderscheid tussen pacht van landeigendom en huur van woonhuis.

Er is geen pacht wanneer de verhuring betrekking heeft op een woonhuis (onderstreept in de tekst van het contract), deel van een hoeve met een gewezen koestal, de verhuring inging op 1 maart en de prijs maandelijks

betaalbaar is. Die elementen wijzen uit dat partijen het verhuurde goed niet hebben beschouwd als een landeigendom, d.i. een goed dat natuurlijke of door bebouwing verkregen vruchten voortbrengt en dat gehuurd wordt met de bedoeling deze vruchten te oogsten.

Een goed dat uiteraard geen landeigendom is kan dit kenmerk niet verwerven door het beroep dat de huurder uitoefent. Het beroep is slechts een bijkomend bestanddeel om in geval van twijfel de aard van het goed en/of de bedoeling van de partijen te bepalen.

Bogaerts t./Huts.

Gezien de processtukken en nl. het vonnis, in regelmatige uitgifte voorgelegd, tegensprekelijk tussen partijen op 9 november 1963 door de Heer Vrederechter van het kanton Tienen uitgesproken, op 13 december 1963 bestreden bij geboekt exploit van Gerechtsdeurwaarder Dotromont in standplaats te Leuven;

Overwegende dat het beroep, regelmatig wat de vorm betreft en tijdig ingesteld, ontvankelijk is, wat trouwens niet wordt betwist;

Overwegende dat de eerste rechter op de oorspronkelijke eis, door huidige geïntimeerde ingesteld, is ingegaan, waarbij de geldigverklaring gevorderd werd tegen 1 januari 1963 van de opzegging d.d. 30 november 1962, die huidige appellant ontvangen had betreffende een pand gelezen te Kuntich, Heulingstraat 10, hetwelk hij van geïntimeerde huurde;

dat, wat de vordering tot betaling van schadevergoeding wegens huurschade betreft, de eerste rechter een deskundig onderzoek beval, alvorens over de gegrondheid van deze eis uitspraak te doen;

Overwegende dat de thesis van appellant hierin bestaat te beweren dat de huurovereenkomst als een landpacht dient te worden aangemerkt, derhalve onderworpen aan de beschikkingen van openbare orde die de verhuring van landeigendommen betreft; dat volgens appellant de opzegging nietig was en dat hij ertoe gerechtigd was zich tot 1 maart 1968 in het verhuurde goed te handhaven, terwijl hij door de uitvoering van het bestreden vonnis een schade geleden heeft die hij op 200.000 fr. raamt;

Overwegende dat de huurovereenkomst op 1 maart 1959 werd afgesloten tussen de rechtsvoorgangers van geïntimeerde en appellant; dat de gebruikte termen duidelijk aantonen dat het voorwerp van de verhuring, geen hoeve was, maar wel een *woonhuis* (onderstreept in de tekst), gedeelte van een hoeve, en een stal, zijnde een gewezen koestal;

Overwegende dat deze overeenkomst derhalve niet kan aangezien worden als een pachtkontraat; dat trouwens de datum waarop de verhuring afgesloten werd (1 maart) alsmede de wijze van betaling (maandelijkse stortingen) insgelijks bevestigen dat partijen het verhuurde goed niet hebben aangezien als een landeigendom, dit is een goed dat natuurlijke of door bebouwing verkregen vruchten voortbrengt en dat gehuurd wordt met de bedoeling deze vruchten te oogsten (Cass. 20-9-1947, R.W. 1947-48, 414 — Goudet et Closon, Le Bail à Ferme n° 4 en 5 in fine);

Overwegende dat het feit appellant, zonder of met de stilzwijgende toestemming van de verhuurder, andere aanhorigheden dan de stal in gebruik zou genomen hebben, aan de aard van het kontraat, zoals het door partijen werd bepaald geen wijziging kan brengen; dat het feit dat appellant in 1962 het beroep van landbouwer uitoefende, zoals bewezen door verscheidene neergelegde documenten, evenmin aan de verhuring de aard van een pacht kan geven;

dat art. 1711 van het Burgerlijk Wetboek inderdaad

bepaalt dat onder « pacht » de huur van « Landeigendommen » voorzien wordt dat een goed dat, zoals hierboven gezegd, uiteraard geen landeigendom is, dit kenmerk niet kan verwerven door het beroep dat de huurder uitoefent; dat dit beroep immers slechts een bijkomend bestanddeel is om, ingeval van twijfel, de aard van het verhuurde goed en/of het inzicht van partijen te bepalen; dat deze twijfel ter zake niet bestaat;

Overwegende dat het bestreden vonnis dienvolgens, wat dit punt betreft, dient te worden bevestigd.

Overwegende dat appellants insgelijks ten onrechte, in ondergeschikte orde vraagt dat zelfs ingeval de rechtbank moest oordelen dat het geen landpacht geldt, de opzegging toch ongeldig zou verklaard worden tegen de door eerste rechter vastgestelde datum; dat appellants zich hiervoor steunt op het feit dat hij al de aanhorigheden van het huis zou in gebruik genomen hebben enerzijds en op de plaatselijke gebruiken volgens dewelke de opzeggingen voor hoeven minstens een jaar zouden bedragen anderzijds;

Overwegende dat de opzegging die betekend wordt om aan een huurovereenkomst een einde te stellen inderdaad slechts de goederen kan raken die bij deze overeenkomst worden aangeduid; dit is terzake een woonhuis en een stal; dat de redenering van appellants er trouwens op neer komt een termijn van opzegging te willen doen aannemen die volgens hem eigen zou zijn aan de verhuring van hoeven, terwijl nochtans vaststaat, zoals hierboven vermeld, dat het verhuurde goed geen hoeve of geen landeigendom is;

dat het bestreden vonnis dienvolgens, ook wat dit ondergeschikte punt betreft, dient te worden bevestigd;

Om deze redenen,

De Rechtbank :

Alle verdere besluiten van de hand wijzende;

Ontvangt het beroep doch verklaart het ongegrond en wijst het af;

Bevestigt het bestreden vonnis in zijn geheel; veroordeelt appellants tot de beroepskosten;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

Kort geding. — 30 juni 1967.

Voorzitter : M. Kesteloot.

Advocaten : Mrs. Van Ooteghem en De Grave.

Tenuitvoerlegging. — In burgerlijke zaken van koop-handel. — Veroordeling van echtgenote en erfgenamen van een schuldenaar. — Betwisting over ieders aandeel. — Kort geding. — Schorsing.

Wanneer de rechtbank van koophandel de echtgenote en de erfgenamen van een overleden schuldenaar veroordeeld heeft tot betaling van de schuld « ieder in verhouding tot zijn erfgerechtigd deel in de nalatenschap », en de betwisting over het door elk van de rechtsopvolgers te betalen aandeel gegronde redenen blijkt te hebben, is de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in kort geding bevoegd om te bevelen dat de tenuitvoerlegging van het vonnis zal geschorst worden tot dat door de rechter ten gronde het aandeel van elk van de rechtsopvolgers zal bepaald zijn.

Deschacht, Ramoudt e.a. t./Daveluy.

Overwegende dat, bij vonnis van de rechtbank van

koophandel te Oostende op 1 juni 1967, eisers veroordeeld werden « ieder in verhouding tot hun erfgerechtigd deel in de nalatenschap van wijlen Ch. Ramoudt » tot betaling aan verweerder van de hoofdsom van 175.000 fr. en 65.000 fr. vervallen conventionele intrest samen 240.000 fr. met de gerechtelijke intresten en de gerechtskosten;

dat dit vonnis hun betekend werd bij eksploot van 15 juni 1967 met bevel te betalen de helft van de som van 240.000 fr. ten laste van eerste eiseres en een twaalfde van deze som ten laste van de andere eiseres, met de gerechtelijke intresten en de kosten;

dat herhaald bevel werd betekend bij eksploot van 20 juni 1967 en tot inbeslagneming bij uitvoering werd overgegaan, met melding dat de verkoop der inbeslaggenomen voorwerpen zal plaats hebben op 15 juli 1967;

Overwegende dat de vordering in kortgeding strekt tot verbod aan verweerder om het voormeld vonnis verder uit te voeren; ondergeschikt tot toelating aan eisers om door kantonnement bevrijding te bekomen;

Overwegende dat deze vorderingen alhoewel de ene ondergeschikt aan de andere, niet verknocht zijn en dan ook afzonderlijk dienen beoordeeld, onder meer in verband met de door verweerder opgeworpen onbevoegdheid; dat de vordering in hoofddorde gesteld een uitvoeringsgeschil uitmaakt en de vordering in ondergeschikte orde gesteld geen uitvoeringsgeschil uitmaakt; dat de vordering die in ondergeschikte orde wordt gesteld slechts dient beoordeeld in geval de hoofdvordering niet weerhouden wordt;

Overwegende dat eisers in hoofddorde bezwaren opwerpen in verband met de door verweerder vervolgde uitvoering van een vonnis van een rechtbank van koophandel; dat de geschillen gerezen naar aanleiding van dergelijke tenuitvoerlegging onder de uitsluitende bevoegdheid vallen van de Voorzitter van de Burgerlijke rechtbank;

Overwegende dat, in verband met de kwestieuze uitvoering, eisers vruchteloos voorhouden dat verweerder misbruik van recht pleegt door bepaalde gebruiken, die door de balie zijn gevolgd, niet te hebben nageleefd; dat, gebruiken die niet door een wet zijn voorgeschreven niet in aanmerking kunnen komen tot het vaststellen van een beweerd rechtsmisbruik;

Overwegende dat eisers integendeel met reden opwerpen dat de veroordeling ten hunnen laste uitgesproken onvoldoende bepaald is; dat hun schuld, ten gevolge van erfenis, gezamenlijk is en bijgevolg verdeeld, doch dat hun gerechtigden in de nalatenschap van wijlen hun echtgenoot of vader in verband met bepaalde schulden steeds onbepaald zijn en in elk geval niet bepaald werden door het vonnis waarvan de tenuitvoerlegging wordt vervolgd, met het gevolg dat de geldsom die zij elk afzonderlijk in hoofdsom en intresten aan verweerder verschuldigd zijn niet kan worden bepaald;

dat eisers de begroting van hun respektieve verdeelde schulden, zoals door verweerder gedaan, betwisten en daartoe gegronde redenen blijken te hebben;

Overwegende dat het dan ook noodzakelijk is de door verweerder vervolgde uitvoering te schorsen;

Om deze redenen,

Wij, Fernand Kesteloot, Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Brugge, zetelend in kortgeding, bijgestaan door de griffier Hendrik Verloigne,

Verklaren ons bevoegd over de vordering in hoofddorde gesteld en, erop wijzende, bevelen de schorsing van de door verweerder vervolgde uitvoering van het vonnis tussen partijen gewezen door de rechtbank van koophandel te Oostende, op één juni 1967, tot dat door de rechter ten gronde het aandeel zal zijn bepaald van elk van de eisers

in de geldsommen tot dewelke zij veroordeeld werden ; Behouden de gerechtskosten voor om bij deze van het geding ten gronde gevoegd te worden.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

21 december 1967.

Voorzitter : M. Schiepers.

Rechters : MM. Michiels en Claessen.

Advocaten : Mrs. Stas en Hoegaers.

Huur van handelshuizen. — Huis verhuurd als café. — Onderverhuuring aan een vereniging zonder winst-oogmerk. — Wijziging van bestemming.

Wanneer de eigenaar van een handelshuis het als café heeft verhuurd aan een brouwerij, wijzigt deze de bestemming door het als jeugdhuis te verhuren aan een vereniging zonder winst-oogmerk. Dit jeugdhuis is geen openbare plaats meer zoals een café dient te zijn, maar een plaats die enkel toegankelijk is voor de jeugd, d.i. een welbepaalde groep van de gemeenschap en dit dan nog voor zover ze tot de vereniging behoort.

Nartus t./N.V. Brouwerij van Haacht.

Gezien de stukken van het geding en meer in het bijzonder de akte van beroep van gerechtsdeurwaarder J. Serneels te Haacht d.d. 19 mei 1967, gericht tegen het bestreden vonnis van de heer Vrederechter van het kanton Tongeren d.d. 17 maart 1967 in uitvoerbare vorm voorgelegd ;

Overwegende dat dit beroep tijdig in de vereiste vorm werd aangetekend en derhalve ontvankelijk is ;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis van beroepster er voornamelijk toe strekte de ontbinding te horen uitspreken van de overeenkomst d.d. 2 maart 1960 tussen partijen aangegaan met betrekking tot het huren door beroepene, overeenkomstig de wet van 30 april 1951 op de handelshuizen, van een café met name : « Palace », gelegen in de Kruisstraat te Tongeren en eigendom van beroepster ;

Dat daarenboven geëist werd dat huidige beroepene zou veroordeeld worden in schadevergoeding ;

Overwegende dat vaststaat dat bij overeenkomst van 2 maart 1960 het erf van beroepster werd verhuurd aan beroepene als café (à destination de café) ;

Overwegende dat beroepene een zeker aantal jaren bedoeld café onuitgebaat heeft gelaten doch de huurprijs steeds heeft betaald ;

Overwegende dat beroepster voorhoudt dat zij hierdoor schade heeft ondergaan omwille van de depreciatie en van het gebrekkig onderhoud van haar huis ;

Overwegende dat beroepster echter zonder protest een zeker aantal jaren met deze toestand vrede heeft genomen ;

Overwegende dat op 1 januari 1967 beroepene het café « Palace » onderverhuurd heeft als Jeugdhuis met name « Boomerang » aan een vereniging zonder winstgevend oogmerk ;

Overwegende dat de onderhuurder een vereniging zonder winstgevend oogmerk is en dat de toegang tot haar lokaal uiteraard — en volgens opschrift langs de buitenkant aangebracht — enkel aan de leden voorbehouden is ;

Overwegende dat beroepster voorhoudt dat beroepene de bestemming van het gehuurde goed heeft gewijzigd daar het café « Palace » nu een Jeugdhuis is geworden ;

Overwegende dat beroepene de verplichting heeft overeenkomstig artikel 1728 B.W. om het gehuurde goed als

een goed huisvader en overeenkomstig zijn bestemming te gebruiken ;

Overwegende dat de eerste rechter zeer terecht laat opmerken dat de onderverhuuring door beroepene, blijkens een bijgebracht kontrakt van 9 november 1966, niet gebeurde ten voordele van een politieke instelling doch wel van een vereniging zonder winstgevend oogmerk ;

Overwegende dat dit moet beaamd worden alhoewel een schrijven van beroepene aan de raadsman van beroepster d.d. 8 november 1966 hieromtrent enige twijfel zou kunnen doen ontstaan ;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte voorhoudt dat het verhuurde goed zoals vroeger een café-uitbating is gebleven ;

Overwegende dat de redenering van de eerste rechter — hierin beroepene volgend — als zouden er te Tongeren of elders reeds andere café's bestaan die als Jeugdhuis dienen, niet afdoend is vermits men hier wellicht te doen heeft met gevallen waar de hoofdhuurder akkoord was met de verhuurder of dezes gedogen kon bekomen ;

Overwegende dat immers de wil van de partijen dienaangaande van doorslaggevende aard is (cfr. Kluyskens, Contracten, n° 223) ;

Overwegende dat in casu in de overeenkomst expliciet is overeengekomen dat het goed als café zou dienen ;

Overwegende dat zulks, zelfs zonder het gebruik, dat het goed voorheen heeft gekend, determinerend is (R.P.D.B., Compl. I, 1964, Verbo : Bail en général, n° 219 en Kluyskens, Idem) ;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte voorhoudt dat het goed steeds als café is uitgebaat ten behoeve van « gebeurlijk cliënteel » ;

Overwegende zelfs dat men niet van verandering van bestemming kan spreken wanneer toevallig bij bepaalde gelegenheden beroepene in het café zou laten dansen wanneer dit een lokale gewoonte is ; (cfr. Kluyskens, Contracten, n° 223) ;

Overwegende dat men in casu echter te doen heeft met een vereniging zonder winstgevend oogmerk, die uiteraard, zoals hoger gezegd, slechts toegankelijk is voor haar leden overeenkomstig de voorwaarden in haar statuten bepaald ; (R.P.D.B., Compl. I, 1964, V° : Baux Commerciaux, n° 9 : « Une activité commerciale qui s'exerce exclusivement au sein d'une association sans but lucratif participe de la nature de cette dernière. Par sa nature, une A.S.B.L. n'est ouverte qu'à ses membres dont les conditions d'admission sont fixées par les statuts. Il ne peut donc être question de vente directe à la clientèle (Trib. Bxl., 10-2-1955, Rev. Prat. Soc., 1956, p. 137, Cass. 25-10-1957, Rev. Prat. Soc., 1958, p. 168) ;

Overwegende dat meestal aan zulke vereniging zonder winstgevend oogmerk het voordeel van de wet van 30 april 1951 ontnomen wordt om reden dat enkel de leden er toegang toe hebben (Cass., 25-10-1957, Pa., 1958, I, 132) ;

Overwegende inderdaad dat de wet op de handelshuishuur van 1951 enkel toepasselijk is op een vereniging zonder winstgevend oogmerk voor zover de lucratieve activiteit, die deze vereniging ten bijkomende titel mag uitoefenen, rechtstreeks betrekkingen met het publiek — in casu de gebruikers — met zich meebrengt en niet enkel met de leden (J. 't Kint, Rev. Prat. Soc., 1958, p. 159 en R.P.D.B., Idem) ;

Overwegende dat zoals voorzien in de overeenkomst een café « un lieu public » (cfr. Larousse) dient te zijn ;

Overwegende dat een Jeugdhuis geen « lieu public » is vermits het zich uiteraard enkel richt tot de jeugd, t.t.z. een welbepaalde groep van de gemeenschap en dit dan nog voor zover zij een lidkaart onderschrijft ;

Overwegende dat derhalve beroepene wel degelijk de bestemming van het café « Palace » heeft gewijzigd ;

Dat deze wijziging eenzijdig gebeurde, zonder akkoord

dus van de eigenares ; meer nog, dat deze wijziging plaats vond spijs beroepene wist dat beroepster het hiermede niet eens was (cfr. schrijven van de raadsman van beroepster aan de vertegenwoordiger van beroepene, in datum van 2 november 1966) ;

Overwegende dat de verbreking van de overeenkomst zich opdringt ;

Overwegende verder dat beroepster ten onrechte voorhoudt dat het verhuurde goed niet genoegzaam voorzien was van huisraad zoals vereist door art. 1752 B.W. en lange jaren leeg stond ;

Overwegende dat de eis in schadevergoeding hierop gebaseerd om de redenen van de eerste rechter als ongegrond dient verklaard te worden ;

Overwegende anderzjds dat beroepster wel gerechtigd is in de loop van het contract schadevergoeding te vragen wegens slecht onderhoud van haar pand (R.P.D.B. Compl. I ; Bail en général nr 229) ;

Overwegende echter dat uit de bijgebrachte stukken voldoende blijkt dat beroepene tijdens de laatste jaren herstellingen heeft laten uitvoeren aan het goed zodat de eis omtrent deze post, in tegenstelling met de mening van de eerste rechter niet gegrond is en geen aanleiding geeft tot aanstelling van een deskundige ;

Overwegende eindelijk dat beroepster niet bewijst enige schade te hebben geleden tot op heden uit hoofde van de verandering van bestemming van het café « Palace » - hetgeen de verbreking van de overeenkomst niet belet (cfr. Kluyskens Contracten nr 223) — zodat zij enkel recht heeft op een schadevergoeding voor wederverhuuring (cfr. R.P.D.B. Idem nr 232) ;

Overwegende dat deze schadevergoeding voor wederinhuring billijkheidshalve moet bepaald worden rekening houdend met enerzijds de termijn, die voor een opzeg in aanmerking komt ; (Cfr. R.P.D.B. Bail en général. Compl. I, nr 36) en anderzijds met de moeilijkheden om een nieuw kandidaat-huurder te vinden, — dit is trouwens door beroepene toegegeven in casu — en ook met de uitgaven voor beroepene gedaan ten behoeve van het onderhoud van het pand ;

Overwegende dat, deze elementen alle in acht genomen, de schadevergoeding dient bepaald te worden op ex aequo et bono 18.000 fr. ;

Gezien art. 2, 30 tot 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 ;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

uitspraak doende op tegenspraak en in graad van beroep ;

Alle andere en tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende als niet dienend terzake ;

Verklaart het beroep ontvankelijk en deels gegrond ;

Diensvolgens doet het bestreden tussenvonniss teniet en opnieuw rechtdoende ;

Verklaart de eis van beroepster, oorspronkelijk aanlegster, ontvankelijk en deels gegrond ;

Verklaart verbroken ten voordele van beroepster en ten nadele van beroepene het huurcontract van 2 maart 1960 van het handelshuis « café Palace » gelegen Kruisstraat, te Tongeren ;

Veroordeelt beroepene het goed vrij en onbelast ter beschikking te stellen van beroepster binnen de zes maanden van de betekening van huidig vonnis ;

Veroordeelt beroepene daarenboven om aan beroepster te betalen ten titel van schadevergoeding de som van ex aequo et bono 18.000 fr., met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding ;

Wijst het overige van de eis van beroepster, oorspronkelijk aanlegster af ;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE SINT-NIKLAAS

1° Kamer. — 19 maart 1968.

Voorzitter : M. Dirix.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs. De Schryver en Schaerlaekens.

Verhogingsbeding. — Gedaagde voert roekeloos verweer. — Toepassing van het beding.

Het verhogingsbeding naar luid waarvan « de klant die de verkoper verplicht gerechtelijke maatregelen te nemen, daarom een vergoeding zal moeten betalen », wijst op het geval waarin de koper zonder geldige reden niet betaalt. Nu ten deze gedaagde haar schuld van 49.456 fr. in hoofdsom niet betwist, en zij niet kan beweren dat zij zich te goeder trouw verweert en dat zij geen fout begaat door eiser te verplichten buitengerechtelijke kosten te maken om zijn recht te zien erkennen en een uitvoerbare titel te bekomen, is zij de conventionele vergoeding uit hoofde van roekeloos verweer, 9.891 fr. belopende, verschuldigd.

N.V. Janssens M. en L. t./N.V. Elcer.

Overwegende dat de vordering in de eerste plaats tot de betaling strekt van 49.456 frank als bedrag van geleverde goederen, volgens facturen d.d. van december, januari en februari 1967 ;

Overwegende dat verweerster nooit de schuld heeft betwist ;

Overwegende dat eiseres verder de intresten wegens verwijl vordert op de verschuldigde som, à 6 % 's jaars, vanaf 4 april 1967 ;

Overwegende dat de algemene voorwaarden van eiseres bepalen dat « de klant die (haar) verplicht gerechtelijke maatregelen te nemen » daarom een vergoeding zal moeten betalen « ...buiten de verlengenisintresten » in de Franse tekst : « outre ... les intérêts de retard » ;

Overwegende dat gezegde intresten de wettelijke intresten zijn, d.i. in onderhavig geval de intresten in zake van koophandel ;

dat gezegde intresten slechts verschuldigd zij vanaf de eerste aanmaning, die ingehouden is in de brief van eiseres d.d. 23 september 1967 ;

Overwegende dat verweerster in haar besluiten van 9 januari 1968 vraagt haar schuld te mogen kwijten door middel van afkortingen van 10.000 frank per maand ;

Overwegende dat zij niet blijkt tot heden noch 10.000 frank noch welke andere afkorting betaald te hebben, hetgeen laat twifelen hetzij aan de ernst, hetzij aan de oprechtheid van het aanbod van verweerster ;

Overwegende dat verweerster haar aanvraag van termijnen steunt, aan de éne kant, op de ziekelijke toestand van een kind van haar afgevaardigde ;

Overwegende dat die toestand niet in acht kan genomen worden, niet alléén omdat zij niet de rechtspersoon van verweerster betreft, doch bovendien omdat zij reeds bestond vóór het aangaan van de schuld ;

Overwegende dat verweerster aanvoert dat zij verplicht werd het eigendom waarin zij haar bedrijf uitbaat, aan te kopen in het voorjaar van 1967 voor meer dan twee miljoen, indien zij niet het risico wilde oplopen te moeten verhuizen ;

Overwegende dat verweerster niet alléén haar bewering niet bewijst doch dat zij ook aan de Rechtbank de inlichtingen en bewijzen niet verschaft welke haar zouden toelaten te oordelen of verweerster al dan niet reeds in januari 1967, bij het aangaan van de schuld kennis had van de beweerdte bedreiging ;

dat verweerster de Rechtbank totaal onwetend laat van de omstandigheden van de beweerde aankoop;

dat zij o.m. niet bewijst of zij een hypotheek heeft aangegaan en of het haar niet mogelijk was daarbij de 50.000 frank in leen te bekomen welke haar zouden toegelaten hebben haar schuld jegens eiseres te kwijten;

Overwegende dat verweerster niet bewijst dat zij het akkoord van eiseres zou gezocht hebben om een uitstel te bekomen voor de betaling van haar schuld;

Overwegende dat het feit boven de verhuizing van de zaak, de aankoop te verkiezen van het onroerend goed waarin het bedrijf wordt uitgebaat, t.t.z. het feit zich een rijkdom aan te schaffen mits zich in de schulden te dompelen, in zich zelf geen reden kan uitmaken om zijn leveranciers onbetaald te laten;

dat verweerster niet bewijst en zelfs niet beweert de minste stap te hebben aangewend om een huurgelegenheid te vinden;

Overwegende dat het in die voorwaarden wel wat cynisch voorkomt zich goederen aan te schaffen en daarom zijn schuldeisers op betaling te laten wachten;

Overwegende dat verweerster, in de laatste plaats, gewag maakt, opnieuw zonder het minste bewijs te leveren, of aan te bieden, van een overstroming welke schade zou hebben aangebracht in de bovenverdieping;

Overwegende dat mocht het feit bewezen zijn, verweerster niet bewijst dat de schade onmiddellijk diende hersteld te worden, vooraleer haar leveranciers te betalen;

Overwegende dat verweerster de Rechtbank niet inlicht over haar volledige toestand, noch betreffende haar actief noch betreffende haar passief, noch wat betreft het rendement van haar zaak, noch wat betreft de behandeling op gelijke voet van hare schuldeisers;

dat zij alléén verklaart aan een vervoerfirma 29.868 frank verschuldigd te zijn en een met gezegde firma getroffen overeenkomst sedert september 1967 uit te voeren, terwijl zij aan eiseres niets betaalt, zelfs niet de 10.000 frank per maand welke zij verklaart te willen betalen;

Overwegende dat verweerster geen gerechtelijk akkoord aanvraagt aan hare schuldeisers;

Overwegende dat verweerster in voormelde omstandigheden niet kan beweren dat zij zich te goeder trouw verweet en dat zij geen fout begaat met eiser te verplichten buitengerechtelijke kosten te doen om zijn recht te zien erkennen en een uitvoerbare titel te bekomen;

Overwegende dat verweerster ten onrechte het verhogingsbeding dat door eiseres in dit verband wordt ingeroepen, ongeldig noemt, onder voorwendsel dat het Hof van Cassatie de ongeldigheid verklaard heeft van de verhogingsbedingen, die voorzien zijn zelfs voor het geval waar de verweerder zich terecht verdedigt;

Overwegende dat de algemene voorwaarden van eiseres luiden dat de verhoging verschuldigd is l'zijn wanneer de cliënt haar «verplicht gerechtelijke maatregelen te nemen...»;

dat het van zelf spreekt dat dergelijke verplichting wijst op het geval waar verweerster zonder geldige reden niet zou betalen;

dat de Franse tekst van dezelfde algemene voorwaarden luiden: «tout client qui sans raison valable oblige le fournisseur à avoir recours au Tribunal...»;

Overwegende dat de conventionele vergoeding uit hoofde van roekeloos verweer, belopende 9.891 frank derhalve verschuldigd is;

Om deze redenen:

de Rechtbank, gelet op artikels 2 en 30 tot 42 der wet van 15 juni 1935 die nageleefd werden,

Verklaart de vordering ontvankelijk en rechtdoend ten

gronde, verwijst verweerster aan eiseres te betalen: 1) de som van 49.456 frank met de wettelijke intresten in zake van koophandel vanaf 23 september 1967 tot de dagvaarding en met de gerechtelijke intresten sedertdien; 2) de som van 9.891 frank met de gerechtelijke intresten;

Verwijst verweerster in de kosten van het geding.

VREDEGERECHT TE BERCHEM

9 april 1968.

Rechter: M. Van Alsenoy.

Advocaten: Mrs. Van Humbeeck loco Schoups en Bacquaert.

Gezinsvergoedingen. — Zelfstandigen. — Bediende van een verzekeringsmaatschappij. — Portefeuille. — Pensioen van de bediende. — Beheer van de portefeuille.

Van een bediende van een verzekeringsmaatschappij wordt, nadat hij op pensioen gegaan is, betaling gevorderd van bijdragen krachtens de wetgeving op de gezinsvergoedingen voor zelfstandigen, op grond dat hij de portefeuille die hij verworven heeft toen hij in dienst was, nog beheert.

Het loon van de bediende omvat: 1) een vast bedrag; 2) het commissieloon op de vervallen en toekomstige premies. Het commissieloon voor de premies die in de toekomst vervallen, is een vergoeding voor zijn activiteit als bediende en moet beschouwd worden als een uitgesteld loon. Het beheer van de portefeuille mag niet geacht worden een zelfstandige activiteit te zijn; dat zogenaamde beheer is beperkt tot het incasieren van premies en het schrijven van kwijtingen; die handelingen zijn gewone daden van uitvoering van vroeger gesloten contracten.

Christelijke Onderlinge Kas voor Gezinsvergoedingen t./Laureyns.

Overwegende dat na de heropening der debatten het volgende is gebleken:

Verweerder werkte sedert vele jaren als inspecteur bij de Phenix Belge;

Zijn bedrijvigheid bestond hoofdzakelijk uit:

- 1° het afsluiten van levensverzekeringen,
- 2° het bezoeken der agenten om hun activiteit na te gaan,
- 3° verslagen op te stellen over zijn bedrijvigheid.

Hij moest tevens de orders uitvoeren die zijn hiërarchische oversten hem beveelden.

Hij ontving hiervoor een vast loon dat op 1-1-1961 17.065 fr. beliep, doch naast dit vast loon kreeg hij commissielonen op de premies die de verzekerden betaalden. Als dusdanig kreeg verweerder nog commissielonen lang nadat hij die kontrakten had afgesloten. Hij had aldus, wat men in verzekeringstaal noemt, «een portefeuille» aangelegd.

Voor wat aangaat zijn sociaal statuut werd de verweerder als een bediende beschouwd, en er werd voor hem aanbehaald bij de R.M.Z. zoals voor een bediende.

In 1961 ging verweerder met pensioen. Hij ontving derhalve het bediendenpensioen, en ondertekende op 1-3-1961 voor de pensienkas een verklaring dat hij geen bedrijvigheid meer zou uitoefenen. De onderhavige betwisting zou misschien nooit gerezen zijn, ware het niet dat verweerder op 2-10-61 een aansluitingsformulier ondertekende voor de rijksdienst voor kinderbijslag voor zelfstandigen waarin de verweerder o.m. verklaart:

«sluit geen enkele nieuwe verklaring meer af sedert

1-3-1961», datum waarop hij op rust ging als bediende van de verzekeringsmaatschappij «Le Phenix Belge». Hij verzorgt echter nog voort zijn portefeuille Phenix Belge, Securitas, La protection...

Het controleverslag vermeldt tevens:

«Dhr E. Laureyns was ervan op de hoogte dat hij als zelfstandige onderworpen was aan de wet op de K.B. Hij trachtte mij te overtuigen dat het onbillijk was, vermits hij steeds bediende was, en hij de portefeuille slechts na zijn dagtaak had weten te verwerven.

Ten slotte gaf hij de noodzakelijke inlichtingen...»

Op grond van het voornoemde aansluitingsformulier, en op grond van de aktiviteit van verweerder (het beheer van zijn portefeuille) dagvaardde eiseres en vorderde de achterstallige bijdragen over de jaren van 1961 tot 1965.

In rechte

Overwegende dat het werk dat verweerder verrichtte bij de Phenix Belge voor hij met pensioen ging moet beschouwd worden als dat van een bediende;

Overwegende immers dat het vaststaat dat hij hoofdzakelijk werk van geestelijke aard verrichtte;

dat er een band van ondergeschiktheid bestond en dat partijen het er over eens waren dat hij het statuut had van een bediende wat o.m. blijkt uit het feit dat er bij de R.M.Z. werd aanbetaald zoals voor een bediende;

Overwegende echter dat eiseres laat gelden dat 1° het beheer van de portefeuille van verweerder, sedert hij gepensioneerd is, moet worden aangezien als de aktiviteit van een zelfstandige, vermits er geen ondergeschiktheid meer is; 2° dat zulks o.m. blijkt dat hij niet alleen voor de Phenix Belge werkte doch ook voor andere maatschappijen, hiervoor genoemd;

Aard van de inkomsten van de portefeuille.

Overwegende dat het loon van verweerder bij de Phenix België van tweeërlei aard was: 1° het vast loon van 17.065 fr. in 1961, 2° het commissieloon op de vervallen en toekomstige premies;

Overwegende dat de commissielonen die in de toekomst vervallen, eveneens een vergoeding zijn voor de aktiviteit die verweerder bij de Phenix Belge uitoefende, en moeten worden aangezien als een uitgesteld loon;

Overwegende dat het beheer van een dergelijke porte-

feuille nadat het bediendencontract een einde heeft genomen, niet mag worden beschouwd als een zelfstandige activiteit, omdat het zogenaamde beheer zich beperkt tot het incasseren van premieën en het schrijven van kwijtingen;

Overwegende dat dergelijke handelingen gewone daden van uitvoering zijn van overeenkomsten die vroeger werden afgesloten; dat men b.v. dergelijke uitvoering aan de post zou kunnen toevertrouwen; dat zij weliswaar hun oorsprong vinden in de vroeger afgesloten overeenkomst doch enkel tot doel hebben een bewijs op te stellen van de verrichte betalingen in uitvoering van vroeger aangegane verbintenissen;

Overwegende dat verweerder bovendien een duidelijke uitleg verschaft over het feit dat hij ooit eens enkele verzekeringsovereenkomsten voor andere maatschappijen heeft afgesloten (Securitas - Protection);

Overwegende immers dat verweerder bij die maatschappijen enkele kontrakten heeft afgesloten omdat die risico's niet verzekerd werden door de Phenix Belge; dat hij daarom toelating ontving van de Phenix Belge om die kontrakten af te sluiten; dat de bedragen die hij ervoor ontving zo luttel zijn dat hij er volledig afstand van gedaan heeft;

Overwegende dat ten slotte de verweerder niet gebonden is door het ondertekenen van het aansluitingsformulier;

Overwegende immers dat de onderhavige materie van openbare orde is; dat b.v. een werkman niet van een bediendenpensioen kan genieten zelfs wanneer hij er vrijwillig zou voor aanbetalen, zoals een bediende niet van het pensioen van een zelfstandige kan genieten, ook al zou hij er voor willen aanbetalen;

Overwegende dat wij derhalve besluiten dat de handelingen van verweerder waarop eiseres zich beroept om de bijdrage te eisen, helemaal in het raam van het bediendencontract worden gesteld.

Om deze redenen:

Uitspraak doeende tegensprekelijk, verklaren de eis onvankelijk, doch ongegrond en wijzen hem af; veroordelen eiseres tot de gedingskosten.

Alle akten van rechtspleging werden in het Nederlands opgesteld bij toepassing van art. 2 der wet van 15 juni 1935.

XXIIIste Congres van de Vlaamse Juristenvereniging

Leuven, 11 mei 1968

Met gewettigde fierheid mocht Prof. Mr. Ridder R. Victor, Voorzitter van de Vlaamse Juristenvereniging, in het prachtige kader van het Collegium Falconis, niet minder dan driehonderd congressisten welkom heten.

In zijn openingsrede roept Mr. Victor allereerst met grote genegenheid en dankbaarheid de figuur op van de Ere-Voorzitter, Prof. E. Van Dievoet, die de Vereniging (dit jaar) ontviel, en die hij huldigt als de pionier van het Vlaamse rechtsleven en de spil van zoveel wetenschappelijke publicaties en verwezenlijkingen. De vergadering sluit zich piëteitsvol bij deze hulde aan.

De Voorzitter betuigt de dank van de Vereniging aan Rector De Somer voor de gastvrijheid, waarmee hij de gebouwen van de Universiteit voor het Congres openstelde, en vooral voor zijn persoonlijke aanwezigheid op de openingszitting.

Hij verheugt zich tevens om de aanwezigheid van zo-

vele hoogwaardigheidsbekleders: Minister van Staat De Schrijver, Prof. Van Hee, Decaan van de Rechtsfaculteit te Leuven, Prof. Polak, vertegenwoordiger van de Nederlandse Juristenvereniging en de Nederlandse Broederschap van Notarissen, Minister Prof. Veldkamp, die wel wilde aanvaarden voor één der secties van het Congres als preadviseur op te treden, en vele andere.

Een warme hulde brengt Mr. Victor aan de dynamische Congresvoorzitter Prof. Dillemans. Zijn werkkraft en onvoorwaardelijke inzet boden een optimale waarborg voor het welslagen van het Congres. Naarmate de dag vorderde zou blijken hoezeer deze waarborg door de werkelijkheid werd beantwoord! Prof. Dillemans werd op voortreffelijke wijze terzijde gestaan door dr. jur. R. Vermaercke, dr. jur. J. Van Steenberge, aan wie de Voorzitter eveneens de dank van de Vereniging betuigt.

Last but not least dankt Mr. Victor de preadviseurs, die door hun wetenschappelijke bijdragen de grondslagen leg-

den voor de besprekingen, die in elk der vijf secties zullen worden gevoerd.

Tot slot prijst de Voorzitter zich gelukkig een vergadering te kunnen begroeten, die zich tot eerste doel stelt een bijdrage te leveren tot de rechtswetenschap, maar die tevens een ontmoeting betekent van hoogleraren, magistraten, notarissen, advocaten en ambtenaren, die elkaar op wetenschappelijk én vriendschappelijk gebied benaderen, om in samenwerking de levenskrachtige vooruitgang van de Vlaamse rechtswetenschap verder uit te bouwen.

Rector De Somer verheugde zich om het voorbeeld van merkwaardige interuniversitaire samenwerking op hoog niveau, door de Vlaamse Juristenvereniging gesteld. Hij achtte de thema's van het Congres bijzonder actueel, drukte zijn bewondering uit voor het werk en het dynamisme van de Juristenvereniging, en wenste haar geluk met de inrichting van het Congres. Een eresaluut bracht hij aan de Voorzitter, die hij noemde « een reus in het rechtsleven en een pionier van de vervlaamsing ervan ».

Professor Dillemans, Congresvoorzitter, sloot zich bij deze hulde aan.

Onder impuls van Mr. Victor werd vorig jaar de rijke traditie der rechtcongressen weer opgenomen. Hij looft de Voorzitter als één der trouwste zonen van de Vlaamse Beweging, als de kritische, maar milde kroniekschrijver van het Vlaamse rechtsleven in zijn Rechtskundig Weekblad en in zoveel andere publicaties.

Een bijzonder woord van welkom richt Professor Dillemans tot Professor Van Hee, vernieuwer en prospectief denker, als virtuoos beoefenaar der rechtswetenschap en als onvergetelijk docent.

Hierna licht Professor Dillemans de thema's van de vijf congressecties toe: De « Ombudsman », Jeugdbescherming, Hinder, Harmonisatie van de sociale zekerheid in E.E.G.-verband, De belasting op de toegevoegde waarde.

* * *

Na deze algemene vergadering werden de vijf sectievergaderingen geopend. Animo en interesse waren in elk der secties even indrukwekkend.

Nadat de lunch, opgediend in het stijlvolle kader van de Universiteitshallen, nauwelijks even de woorden- en ideeënvlod had ingedijkt, werden de besprekingen met zoveel gloed hervat dat weldra duidelijk werd dat de moeilijkste taak van voorzitter en verslaggevers der secties zou zijn: uit de vloed belangrijke mededelingen en suggesties de meest belangrijke te distilleren.

* * *

Op de plenaire vergadering mocht de Voorzitter o.m. gouverneur Cappuyts verwelkomen, minister Custers, Monseigneur Maertens.

De eminente feestredenaar, Rechter bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen Mertens de Wilmars voor te stellen, acht de Voorzitter overbodig. Algemene achting immers voor de mens en de wetenschapsmens bezielt zovelen, die het voorrecht hadden de Heer Rechter Mertens de Wilmars te ontmoeten. Zijn hoge benoeming bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen kon dan ook enkel met grote sympathie en onverholven fierheid worden vernomen.

Tot onderwerp van zijn feestrede koos de Heer Rechter Mertens de Wilmars: de taak van de jurist in de toekomstige maatschappij.

De bruikbaarheid en de inhoud van de rechtsregel worden fundamenteel gewijzigd tengevolge van een overrompelende, algemene mutatie op sociaal, economisch, religieus gebied. Nieuwe problemen worden aan de orde ge-

steld: de toenemende verstedelijking, de verminderde betekenis van hand-, zelfs geestesarbeid, vrijetijdsbesteding, geboorteregeling, enz. Meer en meer leeft de mens in een kunstmatige wereld, en meer en meer geeft hij zich rekenschap van het labiele van zijn situatie: hij is bestendig op weg, volgt een gespannen ontwikkeling, opgenomen in een spiraal zonder grenzen.

De ontwikkeling van de maatschappelijke structuren tengevolge van een zich voortdurend wijzigende wereld gaat gepaard met een grote vrijheid van het individu, dat zich geplaast ziet tegenover verplichtingen tot stellingnemen, die de vroegere generaties niet kenden.

In deze gewijzigde en zich wijzigende situatie dringt zich de vraag op naar de bruikbaarheid van het bestaande recht en de opdracht van de jurist in deze wereld.

De hoopvolle en huiveringwekkende vooruitzichten van de wetenschap dwingen tot een grondige bezinning over problemen als geboortepanning, de verhouding van de generaties, de betekenis van het gezin als beschavingsmilieu. Een gedeelte van het strafrecht verschuift naar het personenrecht; de centrale betekenis van het contract als motor van het economische verkeer raakt achterhaald.

In een verder wetenschappelijk ontwikkelingsstadium kan de conditionering van de mens zo ver worden doorgedreven dat rechtsvinding en rechtsregel overbodig worden gemaakt, in een maatschappij, die Huxley in zijn « Brave new World » beschreef als volkomen geordend en recht-loos.

De jurist maakt nochtans de geschiedenis, en niet omgekeerd.

Zijn taak is het steeds voor ogen te houden dat de vooruitgang van de wetenschap moet leiden tot uitbreiding van de keuzemogelijkheden van de mens, niet tot beperking ervan, dat het wezen van het recht onveranderlijk blijven moet te bevrijden veeleer dan te dwingen.

De synthese te vormen tussen mens en techniek is de zware verantwoordelijkheid en de edele taak van de jurist.

De omvang, de gegrondheid en de aard van de mutaties, die zich voordoen, laten niet meer toe dat de jurist enkel een normering zou formuleren. Hij moet paraat staan om, dank zij grondiger studies, nieuwe instellingen, nieuwe instrumenten, op de werkelijkheid vooruit te lopen. Zo zullen ook nieuwe normeringstechnieken groeien en een recht, dat weinig ruimte laat voor codificaties, en steeds een indruk van onvoltooidheid zal nalaten.

De twijfel, het pessimisme betreffende de jurist van morgen acht de eminente spreker dan ook geenszins gegrond. Het vormen en steeds aanpassen van de synthese tussen mens en omgeving immers is de nooit voltooide, maar prachtige taak van de jurist.

Terugdenkend aan deze uitzonderlijke, profetische redevoering, herinneren de congressisten zich ongetwijfeld met dezelfde vreugde de ongewone ideeënrijkdom, waarvan zij een uiting was, de sierlijke, hooggestemde taal, waarin ze werd gevoerd, de indrukwekkende distinctie van de voordracht.

Professor Dillemans voelde zeer juist de stemming aan, door deze feestrede opgeroepen, toen hij opmerkte, na het applaus dat zeer hartelijk de redenaar dankte, in een gewijde stilte het woord te nemen.

De secretarissen van de vijf secties droegen hun verslag voor, heldere samenvatting van zoveel ideeën, voorstellen, kritieken. Deze verslagen zullen, in meer uitgebreide vorm, in het Verslagboek van het Congres worden gepubliceerd.

Professor Dillemans dankte tenslotte allen, zonder wier inzet het Congres niet mogelijk ware geweest.

Professor Polak bracht een hartelijke groet van de Nederlandse Juristenvereniging.

Tenslotte nam Voorzitter Mr. Victor het woord, om als

een zeer gelukkig man een Congres te sluiten, waarvan hij het bijwonen een bijzonder verkwikkelijke sensatie noemt voor iemand, die de toestand vijftig jaar geleden kende. Het eerste Congres te Antwerpen werd destijds besloten met de woorden: wij hebben een Vlaams recht. Thans kunnen we met fierheid getuigen: wij hebben een hoogstaande rechtswetenschap, op Europees peil.

Mr. Victor dankt op de eerste plaats de feestredenaar, en kondigt aan dat de uitzonderlijke rede, die dit Congres zoveel luister bijzette, zal worden gepubliceerd in het Jaarboek.

Leuven bereidde de congressisten een prinselijke ontvangst: daarom dank aan Professor Dillemans en al zijn uitgelezen medewerkers, aan preadviseurs, aan sectievoorzitters en -secretarissen.

De Voorzitter vertolkt tenslotte de gevoelens van de vergadering wanneer hij verklaart dat de Vlaamse Juristenvereniging onverminderd het hare zal bijdragen om te ijveren voor de grootheid en de groei van de Vlaamse rechtswetenschap.

* * *

Vroegere Leuvense inboorlingen, het spoor trekkend voor vele andere, sloegen dan met genoegen de vetrouwde weg in van het Zoete Water, om nochtans met even groot genoegen naar het Arenbergkasteel af te zwenken.

Op een genanimeerde receptie, aangeboden door Leuven-Nederlands, hechtte Mgr. Dechamps, Rector Magnificus, eraan zijn gasten persoonlijk welkom te heten.

Bij rijke tafelen, tussen dreven en bloemen zwaar van lenteregen, onder gewelven, die de eeuwen dragen, voelden we weer de onbestemde vreugde uit dezelfde traditie te putten en tegelijk weer telkens nieuw en anders elkaar tegemoet te treden en elkaar vrienden te weten.

Dan voert Professor Van Hee het woord, dat hij met zulke ontroerende eerbied benadert.

Hij prijst degenen, « die wisten van de weg, en waar hij moest getrokken worden, die gingen tot waar het land in zee vergaat », en die wensen « dat hun werk en hun tocht zou worden herhaald in een gang die nooit eindigt en steeds vernieuwd moet worden »...

Zo vouwde de onnavolgbare, onvergetelijke Dichter met religieus gebaar een dag vol gaven én beloften weer toe.

Magda Claesen.

BALIELEVEN

Evolutie van de Voorzorgskas der Advocaten

De huidige uiteenzetting heeft voor doel in het kort aan de leden de evolutie van de Voorzorgskas voor Advocaten te herinneren, ten einde hen op de hoogte te stellen van de veranderingen aangebracht aan haar structuur en aan haar werking sinds enkele jaren.

1. Oprichting van de Voorzorgskas

Vooruitlopend op de bekommernissen van de wetgever inzake pensioenen hebben de Belgische balies reeds op 17 maart 1951 in de vorm van een Vereniging zonder Winstgevend Doel de Voorzorgskas voor Advocaten opgericht, waarvan de werkzaamheden echter eerst zouden beginnen op 1 april 1954.

a) het doel dat de oprichters zich gesteld hadden was een eenvormig pensioen van 24.000 fr. toe te kennen aan alle leden van de balie die de leeftijd van 70 jaar bereikt hadden en een pensioen van 12.000 fr. aan de weduwen van de aangeslotenen die deze leeftijd bereikt hadden, met de mogelijkheid eveneens een pensioen toe te kennen aan de weduwen van de aangeslotenen die voor deze leeftijd zouden overlijden, als een onderzoek hiervan de noodzakelijkheid aantoonde.

b) de bestaansmiddelen van de Kas bestonden toen uit de heffing van pleidooizegels, ingevoerd door het Koninklijk besluit van 28 september 1953, dat de advocaten verplichtte zegels van verschillende waarde aan te brengen op hun besluitschriften en uit het pleidooirecht dat op nieuw werd ingesteld door een Koninklijk Besluit van dezelfde datum en dat aan de gerechtsdeurwaarder voorschreef en nog voorschrijft zegels aan te brengen op de inleidende exploitatie naargelang de graden van aanleg waarin een advocaat tussenbeide komt.

Een actuariële studie waartoe werd overgegaan in 1955 voorzag de vervanging van de pleidooizegel waarvan de heffing moeilijk en kostbaar bleek te zijn, door een bijdrage ten laste van de aangeslotenen, zoals hiertoe in het Koninklijk Besluit van 28 september 1953 de mogelijkheid voorzien was. Deze bijdrage werd vastgesteld op 3.500 fr. per aangeslotene, onder voorbehoud van aanpassingen die

eigen waren aan elke balie wat betreft de verdeling van deze bijdragen over haar leden.

c) wat het aangenomen financieel stelsel betreft, dit werd georganiseerd in de vorm van een individuele kapitalisatie om de renten te betalen aan de aangeslotenen die geboren waren vóór 1 januari 1900, evenals voor de overlevingsrenten die na een onderzoek werden toegekend.

2. Tussenkoms van de wetgever

Op 30 juni 1956 werd een wet uitgevaardigd tot inrichting van het stelsel der ouderdomspensioenen voor zelfstandigen.

Deze wet maakte de aansluiting bij een Pensioenkas verplichtend en in het geval van een volledige loopbaan bepaalde zij het bedrag der bijdragen in beginsel op 2.400 fr. per jaar, hetgeen recht gaf op een pensioen van 18.000 fr.

Zij voorzag eveneens de verplichting voor de beroepspensioenkassen, de officiële toelating aan te vragen. Deze wet zorgde ook voor de inrichting van een solidariteits- en waarborgfonds.

Bij besluit van 22 juni 1957 werd de Voorzorgskas voor Advocaten erkend voor het beheer van het door de wet ingestelde wettelijk stelsel. Zij zou van toen af twee afzonderlijke stelsels beheren: het wettelijk stelsel en het conventioneel stelsel. De wijze van inning der bijdragen werd evenwel niet gewijzigd, in die zin dat een eenvormige bijdrage werd geheven op dezelfde basis als voordien en in de eerste plaats geboekt werd voor het vrije stelsel.

Na inning werd het bedrag van de bijdrage, berekend volgens de wettelijke bepalingen, overgeboekt van het vrije naar het wettelijke stelsel.

Hetgeen overbleef van de geïnde bijdragen, na deze overboeking en de opbrengst van de verkoop, aan de deurwaarders, van de zegels ter vertegenwoordiging van de pleidooizegels, vulden met de opbrengst der beleggingen, het vrije stelsel aan en maakten het mogelijk het wettelijk

stelsel zodanig aan te vullen dat aan alle aangesloten een minimum pensioen verzekerd was van 24.000 fr.

Om na te gaan of de toepassing van de nieuwe wettelijke bepalingen toelieten het vrije stelsel voort te zetten liet de Kas in 1958 door haar diensten overgaan tot een diepgaande studie van de financiële gevolgen van deze bepalingen en legde deze studie voor aan actuaire de Creff, leraar aan de Universiteit van Leuven, thans overleden, waarvan het verslag volledig gunstig was.

Op 28 maart 1960 werd door een nieuwe wet op het pensioen der zelfstandigen de berekening der wettelijke bijdragen gewijzigd en deze werden van toen af bepaald in verhouding tot de inkomsten.

Deze bijdragen, elk jaar toegepast op een enkelvoudig premietarief, lieten de vestiging van renten toe waarvan het bedrag verschilde niet alleen volgens de geïnde bijdragen maar ook volgens de leeftijd die tenslotte op het einde van de loopbaan het wettelijk pensioen bepaalde.

Dit stelsel was onverenigbaar met het conventioneel stelsel van de Kas en de overgang van het ene naar het andere was praktisch onmogelijk omdat de formules niets met mekaar gemeen hadden. De Kas kwam dan ook van het Ministerie van Middenstand de toelating om voorlopig voort te gaan met het toepassen van de wet van 1956.

De wettelijkheid van deze afwijking werd in twijfel gesteld door de Balie van Brussel die eveneens haar bezorgdheid uitsprak over het financieel evenwicht van de Kas omdat de vorming, volgens het kapitaalstelsel, van de renten ten behoeve van de aangesloten die geboren waren na 1900 een belangrijke back-service inhield welke aanleiding gaf tot een voorlopige interne lening die nodig was voor de vorming van de wiskundige reserves voor de aangesloten die onvoldoende hadden bijgedragen.

Bovendien leek het wenselijk een oplossing te zoeken die het mogelijk zou maken op het einde van de loopbaan een belangrijke pensioen toe te kennen, evenals weduwen- en wezenrenten van grotere omvang.

Deze verschillende bekommernissen gaven aanleiding tot de oprichting van een pensioencomité, ingevolge een besluit van de algemene vergadering op 5 mei 1962. Dit comité stond onder het voorzitterschap van de Heer Stafhouder Delvaux en bestond uit leden van de Bestuursraad, uit afgevaardigden van de conferentie der Stafhouders, van de Federatie der Advocaten, de Conferenties van de Jonge Balie, de Federatie der Pleitbezorgers en de Federatie der gerechtsdeurwaarders.

De werkzaamheden van dit comité werden beëindigd in de maand april 1964 maar ondertussen trad een derde wet in werking op 31 augustus 1963 die de formule van de wet van 1956 overnam, met handhaving van het beginsel van een bijdrage die verandert van jaar tot jaar volgens de inkomsten van de aangesloten en met latere wijziging van het pensioenbedrag.

Reeds vanaf 1964 schikte de Kas zich volledig naar het wettelijk stelsel, zowel wat betreft de bijdragen als de voordelen verbonden aan het wettelijk stelsel. Wat het vrije stelsel betreft, dit had altijd tot doel het wettelijk pensioen aan te vullen om een minimaal pensioen te verzekeren van 24.000 fr. dat zonder onderzoek naar bestaansmiddelen zou worden toegekend. Voor dit stelsel bestond het financieel systeem steeds uit een individuele kapitalisatie, wat betreft de pensioenen te verzekeren aan de aangesloten die geboren waren na 1900 en uit verdeling voor het pensioen der aangesloten die geboren waren vóór 1900.

3. Referendum

Om te beantwoorden aan de wens uitgesproken door een

aantal leden die een betere aanpassing wensten van de toekenning der pensioenen betreffende het vrije stelsel, heeft de Raad van Beheer in de maand mei 1965 verschillende *wijzigingsvoorstellen* gedaan overeenkomstig de suggesties van het Pensioencomité. Eén ervan had tot gevolg dat het bedrag van het pensioen der gezamenlijke leden aanzienlijk verhoogd zou worden, op voorwaarde dat aan de aangesloten die onvoldoende hadden bijgedragen alleen het wettelijk gedeelte van het pensioen zou worden toegekend en de aanvulling tot 24.000 fr. slechts uitgekeerd zou worden aan de leden met inkomsten van minder dan 150.000 fr.

Op de 3.608 geraadpleegde aangesloten hebben slechts 1.472 geantwoord en de voorwaarde van een onderzoek naar de bestaansmiddelen voor de toekenning van een minimaal pensioen van 24.000 fr. aan de aangesloten die onvoldoende hadden bijgedragen verenigde slechts 731 goedkeuringen waarvan 70 afkomstig waren van aangesloten die geboren waren vóór 1900. Aldus werd het voorstel verworpen.

Hierdoor werd het Pensioen Comité ertoe gebracht zijn werkzaamheden te hervatten en in oktober 1965 de toekenning voor te stellen van een pensioen aan alle aangesloten, dat berekend zou worden op basis van een kapitalisatie van de maximale wettelijke bijdrage maar die de onvoorwaardelijke toekenning van een minimaal pensioen van 24.000 fr. zou afschaffen. — terwijl na onderzoek naar de bestaansmiddelen het pensioen gebracht zou kunnen worden op 120.000 fr. Er werd eveneens voorgesteld de weduwenrente te verbeteren.

Ingevolge dit nieuw voorstel werd in oktober 1965 een *nieuw referendum* gehouden. Slechts 553 instemmingen werden bekomen waarvan slechts 40 aangesloten geboren vóór 1900. Anderzijds hadden 77 gepensioneerde aangesloten zich formeel verzet tegen de afstand van wat zij beschouwden als verworven rechten.

De heer Stafhouder De Bruyn die over deze kwestie werd ondervraagd uitte de mening dat ondanks het erkend recht van de raad van beheer, elk jaar het bedrag van het pensioen voor het vrij stelsel vast te stellen, de belofte van een minimaal pensioen van 24.000 fr. beschouwd moest worden als aanleiding gevend tot het ontstaan van verworven rechten.

In verband met deze mening en met het duidelijk verzet van sommige aangesloten werden andere voorstellen ingediend door verschillende balies en bestudeerd door de diensten van de Kas maar het bleek nuttig een onderzoek te laten uitvoeren door de actuaire Pigeolet aan wie tegelijk werd gevraagd het financieel evenwicht van de Kas te onderzoeken.

Zijn onderzoek leidde tot het besluit dat het financieel stelsel van de Kas gezond was, maar dat de aanvaarding van de ingediende voorstellen door de Balies niet mogelijk was tenzij met verzaking aan het onvoorwaardelijk minimum pensioen van 24.000 fr. dat beschouwd werd als zijnde een verworven recht voor de aangesloten die niet voldoende hadden bijgedragen.

4. Wijzigingen van 2 en 16 maart 1967

In deze omstandigheden werd een nieuw en laatste ontwerp bestudeerd en aanvaard door de raad van beheer tijdens zijn zittingen van 2 en 16 maart 1967.

De aanvaarde regeling was de volgende:

De bijdrage die globaal geïnd zou worden voor het wettelijk en het vrij stelsel zou in haar geheel overeenkomen met de maximale wettelijke bijdrage (d.w.z. 4000 fr. met koppeling aan het indexcijfer) vermenigvuldigd met het aantal aangesloten, waarbij elke balie, zoals in het verleden, de mogelijkheid zou behouden voor zichzelf de verdeling te regelen van de bijdragen over de leden.

Van het globaal aldus geïnde bedrag zou het gedeelte van de bijdrage in overeenstemming voor elke aangeslotene met de wettelijke bijdrage, vastgesteld volgens zijn inkomsten, moeten worden overgeboekt naar het wettelijk stelsel, maar het kapitalisatiestelsel zou gehandhaafd blijven voor het vrije stelsel wat betreft de individuele bijdrage van de aangeslotenen terwijl de back-service onderworpen zou zijn aan het verdeelingsstelsel, hetgeen tot gevolg had dit te scheiden van het normaal stelsel, en elke interne lening te vermijden.

Wat het pensioen betreft dat dit stelsel moest verzekeren aan de aangeslotenen, dit zou moeten overeenstemmen voor elk van hen met de opbrengst van de kapitalisatie van de maximale wettelijke bijdragen, ongeacht het werkelijk bedrag van zijn wettelijke bijdragen, waarbij de Voorzorgskas het verschil zou aanvullen tussen het wettelijk pensioen en het pensioen dat gevormd wordt door de kapitalisatie van de maximale bijdrage.

Anderzijds zou de Voorzorgskas voortgaan met het onvoorwaardelijk verzekeren aan alle aangeslotenen van een minimaal pensioen van 24.000 fr. na 65 jaar (60 jaar voor de vrouwen). De verworven rechten werden dus behouden.

Aan de weduwen van aangeslotenen werden renten toegekend tot beloop van 50 % van het aan de aangeslotenen verschuldigd pensioen en er werd besloten wezenrenten uit te keren na een onderzoek naar de bestaansmiddelen. Als de inkomsten van de overlevende echtgenoot of van de nalatenschap niet 50.000 fr. overschrijden, vermeerderd met 25.000 fr. per wees, had de kas besloten de inkomsten aan te vullen tot 50.000 fr. en 15.000 fr. per wees toe te kennen.

Tot dit doel werd een wezenfonds ingesteld dat zou worden gespijsd door een gemiddelde aanvullende bijdrage van 500 fr. per jaar.

5. Koninklijk Besluit van 27 juli 1967

Dat was de omvorming die was aangenomen toen een koninklijk besluit van 27 juli 1967 besloot dat de wettelijke pensioenkassen voor zelfstandigen onthouden zouden worden als zij vóór uiterlijk 30 september 1967 niet de erkenning hadden aangevraagd bij het Ministerie van Middenstand, na voordien te zijn samengesmolten met een kas voor Gezinsvergoedingen.

In deze omstandigheden werd een algemene vergadering bijeengeroepen voor 31 augustus 1967 om de samensmelting voor te stellen met een Kas voor Gezinsvergoedingen. Omdat het vereiste aantal niet bereikt werd, heeft men een tweede vergadering bijeengeroepen voor 19 september 1967. Deze liet de beslissing over aan de raad van beheer wat betreft de keus van de instelling waarmee de fusie het voordeligst voorkwam.

Er werd eerst overwogen samen te smelten met de Kas voor Gezinsvergoedingen der Notarissen. Contacten werden opgenomen met de notarissen en er kwam zelfs een mondelinge overeenkomst tot stand, maar op het laatste ogenblik hebben de notarissen onaanvaardbare voorwaarden gesteld, door te wensen dat de administratieve zetel zou worden overgeplaatst naar de Kleine Noordstraat en dat de advocaten een minderheid zouden vormen in de raad van beheer, hetgeen zou leiden tot een verdubbeling van de algemene onkosten en het onbeschikbaar worden van inlichtingen betreffende het beheer van het vrij stelsel.

Een samensmelting met de Kas « Union » werd voorgesteld door een aangeslotene maar kreeg niet de instemming van de leden onder meer in verband met het verschil tussen de administratieve zetels betreffende het wettelijk en het vrij stelsel, en de stijging van de algemene onkosten die eruit zou voortvloeien.

Andere contacten werden opgenomen met verschillende

Kassen voor Kinderbijslag te Brussel, onder meer met de « l'Entr'aide », de « Interprovinciale » en de « Onderlinge Kas voor Gezinsvergoedingen van België » tegelijkertijd met de Nationale Sociale Verzekeringskas voor de Zelfstandigen uit het Bouwbedrijf, de Handel, de Nijverheid, het Ambachtswesen en de Vrije Beroepen, die de meeste voordelen scheen aan te bieden.

Met deze laatste kas (d.w.z. de Nationale Sociale Verzekeringskas voor de Zelfstandigen uit het Bouwbedrijf, de Handel, de Nijverheid, het Ambachtswesen en de Vrije Beroepen), werd besloten tot fusie, gezien onder meer de nauwe betrekkingen die reeds bestonden met de Federale Verzekeringen en de mogelijkheid tot besparing van algemene onkosten.

Deze Kas heeft inderdaad haar maatschappelijke zetel en haar kantoren in de Stoofstraat te Brussel, en haar technisch en administratief beheer wordt uitgevoerd door de Federale Verzekeringen.

Deze Nationale Sociale Verzekeringskas waarin de Voorzorgskas vertegenwoordigd is met 6 beheerders zal voortaan het wettelijk stelsel beheren, maar op grond van tot stand gekomen overeenkomsten blijft de Voorzorgskas voor Advocaten belast met de administratieve opdrachten van het wettelijk stelsel en met de contacten met haar aangeslotenen hetgeen sommige vereenvoudigingen en besparingen toelaat wat betreft portokosten en het bijhouden der dossiers.

De uitvoering van de administratieve werken door de Voorzorgskas houdt de toekenning in van een vergoeding en betekent voor haar bovendien een vergemakkelijking van het beheer van het stelsel gezien de inlichtingen van het wettelijk stelsel voor haar noodzakelijk zijn om de aanvullende voordelen te bepalen die zij aan haar aangeslotenen verzekert.

Het nieuw stelsel is van kracht geworden vanaf 1 januari 1968 maar het is van belang erop te wijzen dat de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 22 juli 1967 en van de uitvoeringsbesluiten geen enkele wijziging inhouden wat betreft de besluiten die genomen werden op 2 en 16 maart 1967 en geenszins de toepassing ervan in de weg staan.

De wettelijke en vrije bedragen zullen echter moeten worden vermeld op afzonderlijke kennisgevingen van vervaldatum.

— Het wettelijk stelsel

Voor het wettelijk stelsel wordt de bijdrage, die driemaandelijks geheven wordt, berekend op grond van de inkomsten van het derde jaar dat voorafgaat aan de inning. Wat betreft de aangeslotenen van minder dan 65 jaar (60 jaar voor de vrouwen) bedraagt zij 9,25 % van de inkomsten tot 150.000 fr. en 1,5 % van de inkomsten tussen 150.000 fr. en 270.000 fr.

Een aangeslotene die 270.00 fr. of meer verdient zal dus 15.675 fr. moeten betalen.

Deze bijdrage is niet alleen bestemd voor de vorming van het wettelijk pensioen. Zij wordt tot beloop van 43 % verdeeld over en bestemd voor de kinderbijslag, tot beloop van 42,75 % voor de kapitalisatie van het pensioen en wordt tot beloop van 14,25 % gestort aan de Rijksdienst als solidariteitsbijdrage.

De aangeslotenen van meer dan 65 jaar (60 jaar voor de vrouwen) moeten niet meer bijdragen voor het wettelijk pensioenstelsel maar in de mate waarin hun inkomsten 20.000 fr. overschrijden moeten zij nog bijdragen voor de kinder- en solidariteitsbijslag.

De bijdrage die hiervoor te hunnen laste wordt gebracht wordt verminderd tot 3,75 % voor het gedeelte van de inkomsten tot 150.000 fr. en tot 1 % voor het gedeelte van de inkomsten tussen 150.000 fr. 270.000 fr. Deze bijdrage

wordt verdeeld tot een bedrag van 43 % over de gezins-toelagen en 57 % wordt bestemd voor de Rijksdienst als solidariteitsbijdrage.

Voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering betaalt de aangeslotene in beginsel een bijdrage van 1.200 fr.

Voor het wettelijk stelsel kan de in kapitalisatie beheerde rente voor een volledige loopbaan maximaal 45.414 fr. bedragen, onder voorbehoud van koppeling aan het indexcijfer. Een gratis pensioen kan bovendien worden uitgekeerd volgens het wettelijk stelsel, na onderzoek betreffende de bestaansmiddelen. Zo kan een gehuwde aangeslotene die in verband met zijn onvoldoende bijdragen slechts recht zou hebben op een wettelijke rente van 4.000 fr. en die slechts 40.000 fr. inkomsten zou aangeven een gratis wettelijk pensioen ontvangen van 13.450 fr.

Er dient op te worden gewezen dat voor de berekening van de bestaansmiddelen met het oog op de eventuele uitkering van een gratis wettelijk pensioen, het pensioen uitgekeerd door de Voorzorgskas voor Advocaten niet in aanmerking genomen wordt.

Ten andere worden zowel de basisinkomsten voor de wettelijke bijdragen als voor de wettelijke pensioenen en renten elk jaar volgens koninklijk besluit aan het indexcijfer gekoppeld.

— Het conventioneel stelsel

Wat de Voorzorgskas betreft, zij vult de wettelijke rente zondanig aan dat aan elke aangeslotene een totaal ouderdomspensioen wordt uitgekeerd in overeenstemming met de kapitalisatie van de maximale door de wet voorziene bijdrage en in elk geval aan iedere aangeslotene een minimaal pensioen wordt gewaarborgd van 24.000 fr. per jaar.

Tot dit doel boekt zij op de rekening van elke aangeslotene het verschil tussen de maximale wettelijke bijdrage en de werkelijke wettelijke bijdrage. Op basis van dit verschil berekent zij de overeenstemmende renteporata.

Zo zal, als in verband met zijn tijdens een volledige loopbaan aangegeven inkomsten, een aangeslotene op zijn pensioenleeftijd slechts recht heeft op een rente van 30.279 fr. de Voorzorgskas een aanvulling betalen tot 15.135 fr. om hem zonder onderzoek betreffende zijn bestaansmiddelen een pensioen te verzekeren dat overeenstemt met de maximale wettelijke rente van 45.414 fr.

Om deze pensioenaanvulling te kunnen uitkeren moet het evenwicht van het vrije stelsel verzekerd zijn door inning, als bijdrage van een som overeenstemmend met het verschil tussen enerzijds het globaal bedrag der individuele bijdragen, eenvormig vastgesteld tegen de maximale door de wet voorziene voet en vermenigvuldigd met het aantal aangeslotenen, en anderzijds het totaal bedrag der wettelijke bijdragen van het lopend jaar.

Omdat het totaal te heffen bedrag elk jaar moet worden vastgesteld en verdeeld over de aangeslotenen, stelt de raad van beheer de grondslagen vast die het moeten mogelijk maken de bijdrage te bepalen die door elke aangeslotene verschuldigd is. Deze grondslagen berusten op coëfficiënten die de verhouding uitdrukken tussen de minimale door een stagiair te betalen bijdrage en die welke betaald moet worden door andere categorieën aangeslotenen, geklasseerd volgens leeftijdsgroepen.

De leeftijdsgroepen en de coëfficiënten die van toepassing zijn op een jaarlijkse basisbijdrage om een bijdragetarief te vormen werden als volgt bepaald:

- groep 1, leeftijd beneden 28 jaar: coëfficiënt 1
- groep 2, van 28 tot en met 33 jaar: coëfficiënt 2,5
- groep 3, van 33 tot en met 43 jaar: coëfficiënt 2,75
- groep 4, van 44 tot en met 53 jaar: coëfficiënt 3,5
- groep 5, van 54 tot en met 64 jaar: coëfficiënt 4
- groep 6, leeftijd boven 64 jaar: coëfficiënt 8

De plotselinge verhoging van het coëfficiënt van 4 tot

8 voor de gepensioneerden die de leeftijd van 65 jaar bereikt hebben wordt verklaard door het feit dat zij vrijgesteld zijn van de betaling van de wettelijke bijdrage voor het pensioen maar toch een conventioneel pensioen genieten dat hoger is dan de opbrengst van hun werkelijk betaalde bijdrage.

Men kan de toepassing van deze coëfficiënten aantonen door als voorbeeld een maximale theoretische wettelijke bijdrage voor alle aangeslotenen te nemen: 5.932 fr. $\times$ 3.600 fr. = 21.355.200 op heden. Als men de wettelijke bijdrage aftrekt die, laat ons veronderstellen, 11.145.209 fr. zou bedragen, zou er 10.209.991 fr. overblijven, welke de globale bijdrage zou uitmaken die toekomt aan de Kas volgens het conventionele stelsel voor de gezamenlijke aangeslotenen.

Door verdeling van de globale bijdrage over de 3.544 aangeslotenen en door toepassing van de voorziene coëfficiënten komt men tot een verhoging van de bijdrage, te dragen door elke aangeslotene, wat betreft het conventioneel stelsel ten belope van:

1) tot 28 jaar:	840 fr.
2) van 29 tot 33 jaar:	2.000 fr.
3) van 34 tot 43 jaar:	2.200 fr.
4) van 44 tot 53 jaar:	2.800 fr.
5) van 54 tot 64 jaar:	3.200 fr.
6) vanaf 65 jaar:	6.400 fr.

Op deze basis hebben de aangeslotenen in de loop van de maand april een verzoek ontvangen om hun vrije driemaandelijkse bijdrage te storten, vermeerderd met 125 fr. voor het wezenfonds.

Om deze uiteenzetting te beëindigen moet hieraan nog worden toegevoegd dat de weduwe van een aangeslotene die overleden is vóór de pensioenleeftijd onvoorwaardelijk recht heeft op 50 % van de gekapitaliseerde ouderdomsrente en dat in geen geval de weduwenrente van een aangeslotene die overlijdt na de pensioenleeftijd lager kan zijn dan 12.000 fr. Na onderzoek betreffende de bestaansmiddelen kunnen deze renten worden aangevuld.

Bovendien wordt een jaarlijkse rente van 15.000 fr. per kind ten laste gestort aan de overlevende echtgenoot van een overleden aangeslotene als zijn inkomsten niet 50.000 fr. vermeerderd met 25.000 per kind ten laste, overschrijden.

Tenslotte, de leden met een gebrekkige gezondheid kunnen na onderzoek betreffende hun inkomsten en lasten, tussenkomsten genieten waarvan het bedrag, zonder beperking, vastgesteld is, na tussenkomst van de beroeps-overheid der begunstigten.

De aangeslotenen ontvingen in de loop van de maand maart laatstleden een exemplaar van de statuten en van het nieuw huishoudelijk reglement, met een inlichtings-nota betreffende de nieuwste schikkingen in voege.

VOORZORGSKAS VOOR ADVOCATEN

Buitengewone Algemene vergadering

De buitengewone algemene vergadering van de Voorzorgskas, die gehouden werd op 27 april 1968, op het Justitiepaleis, heeft de balans en de winst- en verlies-rekeningen van het wettelijk- en het vrije regime aanvaard, voor het verlopen dienstjaar en heeft aan de beheerders ontlasting gegeven.

De aangeslotenen hebben anderzijds, gedurende deze vergadering, onvoorziene voorstellen gedaan betreffende de hervorming van de stelregels die aanvaard werden wat betreft het vrij regime der pensioenen.

Gezien de gevolgen die de voorgestelde hervormingen zouden kunnen teweegbrengen, indien zij zouden aanvaard zijn, was het niet mogelijk het budget aan te passen,

en er werd beslist de bespreking ervan uit te stellen tot de algemene vergadering die zal bijeengeroepen worden voor 8 juni eerstkomend.

Deze beslissing werd genomen door het feit dat het geheel der balies niet vertegenwoordigd was op de vergadering van 27 april, en dat het dus onmogelijk scheen dat een geldige opinie zou geformuleerd worden aangaande de voorgestelde wijzigingen door de aangeslotenen van twee balies.

Gezien de belangrijkheid der beslissingen te nemen gedurende de eerstkomende vergadering van 8 juni, is het ten zeerste wenselijk dat alle aangeslotenen zouden aanwezig zijn of vertegenwoordigd.

De uitnodigingen zullen hun eerstdaags worden overgemaakt.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen.

A Man for all Seasons.

4 april stond voor de Vlaamse Conferentie in het teken van de cinefielen. Door de heer Heylen, voorzitter van het Rex-concern, werden wij in de mogelijkheid gesteld als eerste voorstelling voor Antwerpen aan confraters en leden van de magistratuur en hun familie de film met de 7 Oscars 1967: « A Man for all Seasons » voor te stellen in cinema Savoy.

Deze uitzonderlijke film geregisseerd door Fred Zinneman, naar een scenario van Robert Bolt en met als voornaamste acteur Paul Scofield in de rol van Thomas More, was wel een zeer aangepaste keuze voor zulk uitgelezen publiek.

De historiek en het verloop van de gebeurtenissen in deze kleurenprent naar voorgebracht zijn voldoende geschiedkundig gekend en vinden hun spil rondom de figuur van Thomas More, die in conflict komt met Hendrik VIII om reden hij de scheiding en het nieuw huwelijk met Anne Boleyn niet kan beamen.

Het stilzwijgen van More nopens deze sentimentele geschiedenis kost deze uiteindelijk het leven...

Deze film werd voorafgegaan door een opgemerkte inleiding van Voorzitter J. Van Den Heuvel, voor wie het een bijzonder genoeg was zich tot een bomvolle zaal te kunnen richten.

Op verzoek van de sympathieke Heer Heylen werden de aanwezigen na de vertoning vergast op de traditioneel geworden receptie in de Salons « Goya ». Aldaar was gelegenheid te over om de kwaliteiten van deze film op de meest aangename manier te prijzen.

Piet Blanckaert.

Literair Forum.

Stond 4 april in het teken van de film, dan werd op 26 april de reeks culturele manifestaties van de Vlaamse Conferentie verder gezet met een bijzonder geslaagd Literair Forum.

De zeer aangepaste zaal van het Komitee voor Artistieke Werking aan de Meir te Antwerpen was bomvol gelopen tegen het ogenblik dat een glunderende Voorzitter J. Van Den Heuvel zich tot een hoogstaand publiek kon richten.

Het was voor hem een uitzonderlijke gebeurtenis 6 Vlaamse schrijvers te kunnen voorstellen, die spontaan hadden aanvaard hun medewerking te verlenen aan deze sublieme avond, nl. Fernand Auwera, Clem Schauwelaers, Hubert Lampo, Frans Van Isacker, Eddy Van Vliet en Gerard Walschap.

De sfeer was onmiddellijk gecreëerd door advocaat-dichter Van Vliet die, eerder onverwacht maar met klem trachtte te verdedigen dat de Noord Nederlanders onze literatuur als boerenliteratuur (!) beschouwen en dat de kloof tussen de beide landen op literair vlak verbreedt!

De Deken van de Orde der Advokaten te Den Haag, Mr. Mout nam dit niet en replikeerde zeer gevat, hierin gesteund door de andere leden van het paneel.

Naargelang de vragen werden gesteld, kwam naar voor dat Hubert Lampo, met klem zijn eigen zienswijze verdedigde terwijl F. Van Isacker en G. Walschap dit eerder bezadigd en rustiger opnamen.

Pertinente vragen werden gesteld en gevat beantwoord o.a. in verband met de afwezigheid van Hubert Lampo op de Antwerpse Protest Read-In, de ideeën over censuur en stencilkritiek.

Op de vraag of, ieder voor zichzelf, de leden van het paneel tevreden waren over hun literaire prestaties viel op dat alleen Gerard Walschap toegaf dat hij een zekere voldoening aan zijn werk beleefde. De andere leden waren niet tevreden over hun creatieve werken.

Een verdiend applaus viel dan ook het paneel te beurt wanneer de zitting geheven werd.

Na deze geslaagde zitting was het de beurt aan vele genodigden om, ten huize Schermersstraat 33, te genieten van de vriendelijke gastvrijheid van Mr. Van Den Bosch en zijn echtgenote.

Alles was aldaar in de perfectie, de gastheren, de genodigden, de heerlijke dranken en erbij horende toasts en natuurlijk ook de enorme collectie van schilderijen die, met reden, eenieder tot bewondering dwingt.

Het was inmiddels vrij « vroeg » geworden en toch konden we nog geen afscheid nemen.

Piet Blanckaert.

TIJDSCHRIFTEN

De Gemeente : jg. 1968 - nr. 4 :

De Eis om bij bouwwerken parkeerruimte te scheppen (Eindverslag van de Commissie « Parkeerruimten »). — Model-politieverordening op de begraafplaats en de graven. — Roels R., De gemeentebesturen en het cultureel werk. — Verhasselt J., verzorg uw taal !

Rechtsgeleerd magazijn Themis : jg. 1968 - nr. 2 :

Sudargo Gautama., Het nieuwe grondenrecht van Indonesië. — Cahen J.L.P., De driehoeksverhouding tussen eigenaar, hypotheekhouder en retentor. — De Beaufort W.H., De onverenigbaarheden en de Proeve.

Tijdschrift voor Sociaal Recht : jg. 1968 nr. 1 :

Magrez-Song G., Un nouveau statut des conventions collectives et des commissions paritaires. — Van Goethem W., Ziekte en proef.

Sociaal Economische Wetgeving : jg. 1968 - nr. 2 :

Van Eijkern, W.J., De Wet Assurantiebemiddeling en de gevolmachtigde agenten. — Het Europees Gerechtshof in 1967. — Mok M.R., Toepassing van de wet economische mededinging.

Tijdschrift voor Sociale Wetenschappen : jg. 1968 - nr. 1 :

Van Parys G., Arbeidsmobiliteit. Een analyse van de beroeps carrière van 700 industriearbeiders in het Gentse.

— Maton J.G., De weerslag van de universitaire spreiding op de participatie aan het rijksuniversitair onderwijs en de universiteitskeuze der studenten. Een kwantitatieve analyse. — Lavenir H. Naar het Europa der gewesten.

Tijdschrift van de Vrederechters : jg. 1968 - nr. 3 :

Claeys E., Vrederecht en familiaal recht. — Faes-Gijsemans C., Weergave van praktische ervaringen opgedaan tijdens mijn stage bij het Vrederecht van het eerste kanton Antwerpen.

Tijdschrift voor Notarissen : jg. 1968 - nr. 4 :

Van de Velde E., Nog de wet van 29 maart 1962 over de ruimtelijke ordening en de stedenbouw.

Omnilegie : jg. 1968 - nr. 2 :

Wetgeving.

Bulletin van de Europese Gemeenschappen : jg. 1968 - nr. 3 :

Debat in het Europees Parlement naar aanleiding van de zitting van de Raad van 19 december 1967 betreffende de vraagstukken inzake de toetreding.

Intercommunale : jg. 1968 - nr. 3 :

Simogel — Van Mechelen F., Ruimtelijke ordening in België. — Levering van aardgas aan industriële klanten. — Van den Daele G., Het Beheerscomité van de Openbare Sector van de Electriciteit.

Nieuwe Literatuur over Oorlog en Vrede : jg. 1968 - nr. 4 :

Boekbespreking.

Nederlands Juristenblad : jg. 1968 - nr. 16 :

Fortuyn G.B., Opvarenden, schepelingen-dienst en monsterrol. — Rotteveel K.H.R. Linkup, schakel tussen gevangenis en buitenwereld. — Van der Zanden J.W., Ontwikkelingshulp door ontrechting (van auteurs). — Luiking H.F.W., De « Proeve van een nieuwe grondwet » en de adel. — Emmering Ed., Publikatie van vonnissen die later vernietigd worden.

Nr. 17 :

Polak J.M. Algemene beginselen van behoorlijke rechtspraak. — Bockwinkel A., Stuit de verstekmededeling van 366 Sv. de Verjaring van het recht tot strafvordering ? — Van der Ven J.J.M., Recente rechtssociologie in de Duitse Bondsrepubliek.

Nr. 18 :

Tammes A.J.P. « Rechtswetenschap zonder recht ». — Van Zeggeren H., Mr. C.R.F. Van Roggen †. — Dirkzwager D.P., Buurweg en onteigening. — Kirchheiner H.H., Een antwoord aan Mr. Meursing (De zaak Drost). — Marius Gerlings H.J., Kabinetscrisis. — Kaufmann P.J., Nog eens het arrest van de Hoge Raad 13 januari 1968, R.v.d.W. 1968 nr. 2 blz. 41.

Nr. 19 :

Van Rouveroy van Nieuwaal E.A.B., Verkenning in het intergentiel recht. — Alkema E.A., Griekenland en de

mensenrechten II. — Griep D.J. Opmerkingen bij het artikel Mr. J.C. Hooftman over de bijdragen voor de Nota Verkeersveiligheid. — Woltring J.A., Bezoek van leden der rechterlijke macht aan Luxemburg.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : jg. 1968 - nr. 1992 :

Nakken D.P.8, Officieel kadastraal avontuur (II).

Nr. 4993 :

Nakken D.P.A., Officieel kadastraal avontuur (III).

Nr. 4994 :

Nakken D.P.A., Officieel kadastraal avontuur (IV). — Luyten E.A.A., overzicht der Nederlandse rechtspraak, huwelijksgoederenrecht.

Nr. 4995 :

Köster H.K., « Rechtsverwerking », preadvies van Mr. Ph. A.N. Houwing voor de algemene vergadering van de Broederschap der Kandidaat-Notarissen op 17 mei 1968.

Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen : jg. 1967 - nr. 4 :

Van Ommeren P.J., De hervormers der onderneming op verboden terrein. — Warning G.H., V.V., M.v.A. en BTW. — D'Anchals O., Participation des salariés aux fruits de l'expansion des entreprises. — Hessel W., Leer van de arbeidsvoorwaarden.

Ars Aequi : jg. 1968 - nr. 4 :

Duk R.A.A., Hoe vrij zijn « piraten » ? — de Nerée tot Babberich R.H., Be happy, go Lucky. — Bos A.M., De taken van rechtswetenschap.

Arbitrale Rechtspraak : jg. 1968 - nr. 564 :

Scheidsgerecht Comité van Graanhandelaren te Rotterdam. — Scheidsgerecht Duits-Nederlands Contract te Rotterdam. — Scheidsgerecht Bond van Groninger Graanhandelaren. — Scheidsgerecht Ned. Bond Oliën, Vetten en Oliezaden te Rotterdam. — Bindend Advies Verzekering. — Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland.

Advocatenblad : jg. 1968 - nr. 4 :

Hollander J., De B.T.W. — Lückers J.G.H., De advocatenpraktijk en de nieuwe omzetbelasting. — Kruysse C., De beloning van de advocaat II.

Journal des Tribunaux : jg. 1968 - nr. 4614 :

Messinne J., Quelques considérations sur le délit d'outrage public aux mœurs.

Nr. 4615 :

Gotzen M., L'article 4 de l'arrêté-loi du 22 janvier 1945 et le refus de vendre. — Van Damme J., Le Code congolais du Travail.

Nr. 4616 :

Vincent L. et Dehan P., La nature du contrat de parking.